

తి ది న ము వ్ర క టి ం వ (బ డు ను.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఏప్రిల్ 6 వ తేది గురువారము

No. 5.

సంపుటము ౯

దుండు భినామ సంవత్సరము, చైత్ర మాస శుద్ధ నవమి

సంచిక ౫

చదివించుడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహా కస్తూరిమాత్రలుచే గుణములు వాకును వావద్దకు వచ్చు రోగులకు ఆతిత్వ పీకరముగ నున్నది. కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్లబజారుపీఠి రంగూను, బర్మా.

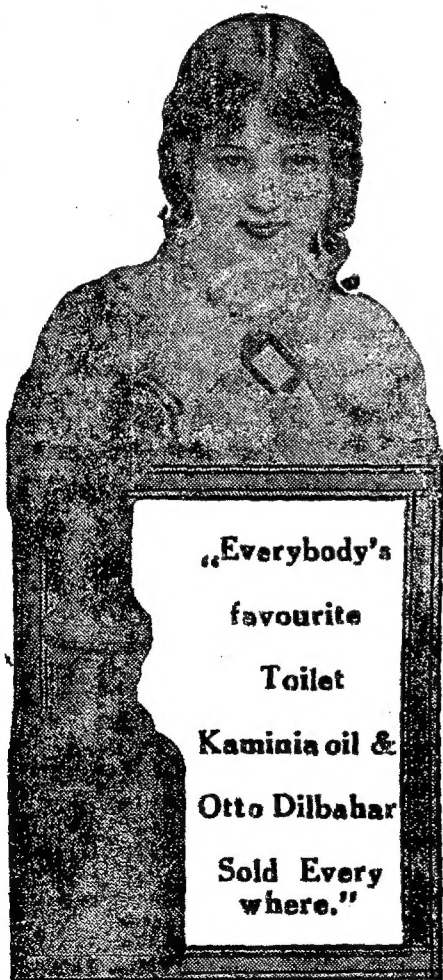
లోకామయహా కస్తూరిమాత్రలు జనులకు గలుగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా వాగుచేయును. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూపు 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు జ్ఞాపథము. మెదడు దుర్బలము, నూపు, తలవేడిమి, మలబద్ధికము, అకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలనము, శీఘ్రస్థలనము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల జ్ఞాపథముగల బుడ్డి 1 కి రూపు 1-0-0.

ముఖ్యగమనింపు:—మా కాతావారుల సౌకర్యార్థమై వాగురోగులచే మద్రాసు, నెం 881 తింబుకెట్టిపీఠిలో మా బ్రాంచిని తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొసగు కోరెదము. వి. పి. ఆర్జును మద్రాసు బ్రాంచినుండి పంపబడెను.

954) సాశ్వపు నెంకటాచల వండితులు శ్రీశీతారాఘవ వైద్యశాల మైసూరు.

„Everybody's favourite Toilet Kamini oil & Otto Dilbahar Sold Every where.“

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దువ్వెనతో ఊడి రాకముననే త్వరపడుదు. ఉడిగవచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పాడైపోవును.

అంతవరకు రానీయవద్దు. నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుదు.

ఇది రిజర్వర్ చేయబడినది.

వెంటుకల కెట్టి రోగ మున్నను, రోగ మంద్య మున్నను, యిది దివ్యవధము.

వెంటుకలు చిట్లుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.

మీ వెంటుకలు చురల యెప్పుటి మెత్తదనమును గల్గి పట్టు వలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుదు.

కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టునిగ చేయును.

తల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని బోటిలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మందు లమ్మవా రందరివద్దనున్న, సరకు లమ్మ వాడివద్దను గూడ దొరకును. తేకున్న,

సోలు యెడెల్లు:—

ఆంగ్ల యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు కంపెనీ,

(126)

155 జూమ్మామసీదు, బొంబాయి

అహమదాబాదు

సభలు

36 వ దేశీయ మహాజనసభ

ప్రతి 1-కి రు 0-4-0

వస్త్రకులకు 100-కి 25 చొ॥ కమిషనరీయ్యబడును ములుగు-వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

“తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము.”

మీరు ఇల్లుకడలక నే తెలుగు వాడుకచాదు నేర్చుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. వివరముల క్రింది చిరునామాకు కార్డు వ్రాయండి!

ఇక్ థర్నేషక్ బ్యూరో, కాకినాడ.

అమ్మచున్నాము

సెకండ్ హాండ్ 14, 7 1/2 బి. హెచ్. పి. హార్వర్ది ఆయల్ యాక్ జెకలు గ్వెన్యుయిక్ విజిల్ సెక్రెటరీయట్ 8 అంగులముల పంపు అమృతమునకు యెన్నవి.

కావలెను

12. యాక్. హెచ్. పి. యాక్ జెక్, వర్తికల్ బాయిల్డ్ కావలయును.

సి. ఆర్. కృష్ణారెడ్డి, c/o సి. కె. రెడ్డి, బెజవాడ.

కావలయును

ఆచార్యసూక్తి ముక్తావళి

ఈపుస్తకము కావలయును. విక్రయింప దలచినవారు వెలును వివరములకు ఈ క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలయును

వ్యవస్థాపకుడు ఆంధ్రప్రత్రిక

7 తంబుకెట్టిపీఠి మద్రాసు

గాంధీ మహాత్ముని ఆజ్ఞ

‘హిందీ నేర్చుకొనుడి!’

[2279]	రు. ఆ. ప.
హిందీ తెలుగు వాలబోధిని	... 0 2 0
రాష్ట్ర భాషాచుంజరి	... 0 2 0
రాష్ట్ర భాషాబోధిని	... 0 1 0
హిందీకి పహిలీ పుస్తక్	... 0 4 1
హిందీకి దూసరీ పుస్తక్	... 0 4 0
స్వదేశీ కిత	... 0 3 0

హిందీ సా. స. ప్రచారకార్యాలయము, ౧౧3, బిగ్ స్ట్రీటు, తిరువల్లికేణి - మదరాసు.

BOOK TO STUDENTS! CURE GUARANTEED! SOVEREIGN SPERMATORRHOEA PILLS

శుక్ల మేహనివారణమాత్రలు.

(2173) 1 Tin of 40 pills per Re 1-0-0 Sensational and startling results in 24 Hrs. Else money refunded. 2 pills alone stop emissions; cure wet dreams astonishingly. 2 Tins suffice for radical cure. (A) M. V. R. RANACHANDRA RAO MARKET TANK, COCONADA

సమకాలికాభిప్రాయములు

శిక్షలు-తారతమ్యము.

ఈరాజధానిలో న్యాయాధిపతులు, మేజిస్ట్రేటులు ఆ పుడవపుడు విధించి శిక్షలు ఎంతవికృతముగ నుండునో వర్ణించుచు మా మధురవిశేషమును వ్రాసినయొక్కతరమును పేరాకవో బ్రకటింపబడినది. దీనిని నుంచుకొని నిరాకరణావలంబకు దొకడు పెండుసంవత్సరముల కఠినశిక్షయు దానితోడ కఠిన జాత్యునాయు, అజాత్యునా కట్టుకున్న మతికొంతశిక్షయు పొందుచున్నాడు. మరియొక దేవదోర్గాలి యొక సానిదానితో పరుండి ఆమెగొంతు కోయ బ్రయత్నించినట్లు ఆరోపించబడి న నిందితుడు ఒక్కసంవత్సరశిక్ష మాత్రమే పొందుచున్నాడు. ఒకసంవత్సర శిక్ష విధించిన న్యాయాధిపతికి యీ ఘోర కృష్ణము ఆ మా ను మముగ ను నించుముగ నుండిన కారణము! ఈమాటు కార్యమున కింత కన్న కఠినమగుశిక్షను విధించవలసియుండును. న్యాయశాస్త్రమునందభ్యంతరములు లేవున్న, శిక్షను జాప్తిచేయునది సరి అధికారులు అప్పించేముట యవసరమని తలంచుచున్నాము. తన చుడు కావలెనని యంతగ మోటుగను ప్రకారముగను ప్రకరించి యుండ, యాపాటితీరుతో న్యాయాధిపతియెట్లు తృప్తిపొందెనో, మాకు బోధపడుటలేదు. ఇతడు నెమచ్చుజడ్డి యధికారము పొందిన సివిల్ సర్జర్ కేటా జడ్జి అనిపించిపి. ఇట్టిద్రోహి కేపాటి నూత్ను మగుశిక్ష నొసంగియుండగూడదు. న్యాయశాస్త్రమునందొకకన్న కఠినమగుశిక్షను విధించుటకు వసతియుండ, హంతకప్రయత్నమునకు దాక్షిణ్యము జూపియుండుట యనుచితమని చెప్పవలసిమేగాని మేము నభిప్రాయముగనున్నది. చరిత్రములను, కేసును నడుపుచున్న జడ్జి దాక్షిణ్యము చూపవలసిన చెప్పేమోగాని సామాన్యముగ నిట్టియవసరమున కిట్టితీర్పు మిక్కిలి యనుండగనుగనున్నదనిమాత్రము నూచించుచుంటిమి.

జులములోని మరియొక తేల్చబాతము. రెండు సంవత్సరముల కఠినశిక్షయు, దానితోడ మరొకంతశిక్షయు మిక్కిలి కఠినముగ నున్నవని మాయభిప్రాయము. నిందితుడు నిరాకరణావలంబకు దొకడు పే దీనిపై పెట్టుకొనలేదు కోర్టులో వాదించలేదు అది బ్రిటిషు కాజ్యముగనున్న యొకదేశభోక్తులు కలిగిన యంగీకరించును. నిరాకరణావలంబకు దేశభక్తిపూరితములగు నీవప్రకృతపుటలకుం కరత్యాల మందలి మేములు వంటిని సామాన్యముగ నొకసంవత్సర శిక్షింపవేసిన జాలునని మాకు తోచుచున్నది. నిరాకరణోద్యమము అగి పాలక పాలితులకు సంధిగుడినచో నెప్పటికైనను విధింపబడిన శిక్షలను తగ్గింపవచ్చునని మేముంగీకరించుము ఇంతయే! గాంధీ గారికి ఆరు సంవత్సరముల కారాగార శిక్ష వేసిరి. అంతమాత్రమున ఆయన అరుసంవత్సరములు సంపూర్ణముగ చెలి సాలలో బడియుండునని తలంచుట కవకాశములేదు. సాధ్యమైనంతవరకు కేటికీతులే యెప్పుడును నుండవు. అయినను అనవసరముగ కఠినశిక్షలను, దీర్ఘ కాలము కైదుకుంపు తీర్పులను విధించుట యశేషణీయుగాదు. ఇట్లు విధించుటలకు పారబాటు పడి నడుచుచున్న నిరాకరణావలంబకు దృక్పథమును మాన్పినట్లుగును. పట్టికకోర్టునందు తీర్పునుచువుటకునిరాకరించిన యాజుల్లామేజిస్ట్రేటు ప్రవర్తనను గూర్చి యేమనుటకును మాకు తోచుచున్నది. కాని జైలులో కేసువిచారణ చేయుటకన్న పట్టిక కోర్టులో తీర్పును జడవకుండుటగ్రడ్డిలో మెల్లగ నున్నది. నిరాకరణోద్యమభండనము స్పష్టముగను దీర్ఘముగను తీర్పునందుండి యుండవచ్చును.

అధికారులగుడ నొకవిషయమును వెలుపలని యున్నది. మలబారులో తప్ప దక్షిణరాజధాని యందు ప్రత్యేక కాసనముల నమలులో బెట్టినందున పరిశీతులు బాగుగ నుండినవి. రాజధాని కాలముగనుండుట కిదియే కారణము. తెలివికన్నకగ తుపాకులను ప్రేట్టుట, అధికారులు ముఖ్యముగ పోలీసువారు తమయధికారమును కఠినముగ చలాయించుటా నుట, యాలాటి వానివలన కాంతము చేయరుటకు చాలకాలము పట్టును. అధికారులు తమబాధ్యతను నిర్వహించునపుడీమాత్రములను జ్ఞప్తియందుకొనవలసిన మాత్రంక. శిక్షలను బెట్టుటలో గూడ వైరెండుకేసులలో తప్ప సామాన్యవిధానమే యవలంబింపవలెనుండ ననుట కాక్షేపణ లేదు. వైచెప్పబడిన 2 సంవత్సరముల ఒకసంవత్సరము కేసుల తారతమ్యమును తప్పించిన బాగుగనుండెడిది - దేయలి ఎక్స్ ప్రెసు.

యువతాజ; భారతము.

ప్రాచ్యభండము నుండినచిన్న కానాటు ప్రభువు కలదని నను జేయుచుకరాజయొక్క భారతపర్యటన కార్యక్రమము నిశ్చయింపబడినది. కానాటుప్రభువు సలహా సమచితముగ నుండెనని, అలస్యముగ నైనను, విదితమగుచున్నది. యువతాజాతా పము ఏమియు లేకున్నను పర్యటన ముపజయము గాంచెను. చాక చక్రవర్తుల తరుకు బెరుకులవలన విజయచిహ్నములు వైకి ప్రదర్శింపబడినను ఆకాంతి, అల్లరి, మున్నగునవి బాగ్రత్త కప్పిపుచ్చబడినవి. పర్యటనము వలన కీడేమియు గలిగియుండకపోవచ్చును. ఇంతభూభ్రమే రాజభక్తి పూరితులగ నుండిన స్వతంత్ర సంస్థానాధీశుల యొక్కయు ఇతరులయొక్కయు భావములు నింకను వెలపండి యుండవచ్చును. ఇంతిప్పుడే మరెవరియొక్క ప్రయోజనము చేకూరినట్లులేదు. భారతీయులకు ప్రతిష్ఠాయందు విలువయుండుటచే పర్యటనమును ఆరంభించియుండుటతోచినది యును. అదియును గాక దేశపరిశీతులు తీవ్రకారమును దాల్చెను. బహిష్కారముతో ప్రారంభమై ఘోరమగు నల్లరులతో జుగిసిన గాంధీవిధానము తీవ్రమయ్యెను. మూకను స్వాధీన పటచట దుస్తరమని చివరకు గాంధీయే యంగీకరించెను. గాంధీనే ఆరెట్లుచేసిరి. ఈగొప్పమే జననరమగుచో రెండుసంవత్సరముల కిందటనే చేసెయ్యండవలను. ప్రజలసభలో మాంటాగు నిధానమును కఠినముగ నిమగ్నించుటకు క్రొత్తగాననసభలు భారతపర్యటనను పరిష్కరించు కొనగలవని మాంటాగుగారు ను పాశ్చాత్యవిధానమును భారతదేశమునందు అవలంబింప గూడదనియు సార్వభౌమ ప్రభుత్వవిధానమున కడ్డుపడుట యనుచితమని ప్రధానమంత్రియు సభలు నొసంగియుండలేదా?

ఏప్రిల్ 14 వ తేదీనాడు శ్రవణ సభలో ౧౮ జాయి న్నును హిమ్మత్ ప్రభుత్వరమిచ్చుచు మాంటాగుగారు భారత యకాంతికి కనేక కాశముల వివరించెను. బాలియత యభివృద్ధి యగుచుండ ననియు, వెనెడెంటు విల్లును లాడుచు బాగ్ గారల యుద్ధానంతర యువశాసనములు పోలెండు, నైలిషియా, విర్లాండు దేశములపై చచ్చుయు సమీపశాస్త్రదేశముల కిది గతులును అందులకు తోడ్పడెననియు మాంటాగుగారి యభిప్రాయము. మనసటిదినము లండను ప్రతిక లన్నియు మాంటాగుగారి యభిప్రాయములను తీవ్రముగ విమర్శించెను. ఆతని యస్పష్టత, ఆత్మగృహీతమగు కారణములు ప్రతికలయ్యాగమును నుద్ధిచేసెను. ఆకాంతి క్రొత్తగా ప్రారంభమైనదిగాని తెలిసికొనవలెను. ఇది చాలకాలము నుండియే యుండెను. చక్కని కార్యవిధానమును ప్రవేశపెట్టినగాని ప్రాంత సామ్రాజ్యమును, పరపతియు వనకు దక్కకపోవచ్చును - రెవ్రా ఆఫ్ రెవ్రాన లండను.

* * *

రెడింగుప్రభువు

రాజీనామా నొసగవలెను.

మాంటాగుగారిని ప్రధానమంత్రికిని జరిగిన యుత్తర ప్రభుత్వములనుజూడ, మాంటాగుగారి నదే అయోగ్యము కాదని చెప్పట కేమత్రమును అవకాశము కన్పించదు. మాంటాగుగారి సుబులును లాయకు బాగ్ గారు సులభముగ పరిష్కరించిరి. రాజ్యతనిధి కోరిన నూచులను ప్రకటించుట యందు సందేహంప నట్టి మంత్రి సార్వభౌమని విశ్వాసమును బడయుట కన్నదుడు. మాంటాగును పదప్రస్తుని గావించుట యంతియగ నుండుటయే గాక రెడింగుప్రభువు ఆత్మగృహీతము గలిగియుండవలెనన్న ఆత్మగుడ రాజీనామా నొసగవలెను. రెడింగుప్రభువు ప్రకర్తవలన ప్రభుత్వమునకు కష్టముగ నుండకున్న అతని నిలిసాద కిష్టముగ నుండును. సాశ్వభౌమప్రభుత్వము అంగీకరింపవలెయు, అంగీకరించుటకు నిరాకరించినట్టియు విధానప్రతమును చాటెడు ప్రకటించెను.

సార్వభౌమ ప్రభుత్వమువారాతనిని ధిక్కరించి యొక నుండవలెను? లేదా వారు రెడింగు ప్రభువునకును మాంటాగు గారికిని పాదాక్రాంతిలై యుండవలెను వారు మొదటివార్డు మునే యనుసరించినందున, ఇక రెండవవార్డు మేమి మిగిలియున్నది. రెడింగు ప్రభువు రాజీనామా నీయవలెను. గాంధీ విషయమై చపలచిత్తుడై ప్రవర్తించినందులకు ఆతడు చెయదగిన దింత కన్న వేరులేదు. బెడరించి, ఆ బెడరింపువై నిలవబడినవాడు భారతమునందు ప్రయోజనములేదు. భారతమున ప్రస్తుతముండ వలసినది శ్రోత్యముగలవాడు, నిశ్చయమనస్సుగలవాడు. కాలి న్నును ప్రభువునంటి పోల్లుగగాని, ౧౮ మైకేలు ఒడ్డుయరు వంటి రాజ్యాంగవేత్తగాని, యెస్. మెక్స్ ఫర్నసు వంటి నేర్పరి యగు మంత్రిగాని రాజ్యపరిశీలక నుండవలెను. రెడింగు ప్రభువును భారతమునకు పంపుట యసాలోచిత కార్యము. భారత పరిశీలకుల దైర్యవంతు డుండగలనుగాని, జిత్తులమారివాడు తగదు. భారతరాజ్యాంగ నిర్వహణమునందు దైర్య మున్న గాని యుపయోగము లేదు. తేకున్న మనము అయ్యారాండు నెలుల పోగట్టుకొంటిమో ఆలాగే యింకను తొందరగనే భారత మును పోగట్టుకుందుము - మార్షింగు పోట్టు.

అక్రమము, అన్యాయము.

అసాలోచితముగ నొసగబడి యభిప్రాయములు ఎప్పుడును న్యాయముగ నుండజాలవు. అవి మనోవ్యాకులతలన గలిగెడివి. కాలము గడచుకొని అసాలోచితములతో తొంటియభిప్రాయములు సంపూర్ణముగ మారుచుండును. దక్షిణహిందూస్థానమునందు ప్రసిద్ధిజెందిన రెకరెండు పాపే గారను మిమనరీ కీలాటి యసాలోచిత అభిప్రాయమే గాంధీగారి శిక్షను చతువుట తోడినే గల్గెను. పాపేగారు గాంధీ పక్షపాతిగ నిర్ణయించుచున్నారు. ఆయన అతివాదుల నిరాకరణసిద్ధాంతమును బోధింప వలెనను, ఆ యుద్ధవననాయకునితో సానుభూతి గలిగియుండువా డనుట నిస్సంశయము. ఆత దొకసవ కాలిక ప్రతిక కిట్లు వ్రాసెను.

“గాంధీగారి కేసు విచారణను ఆయనకు విధింపబడిన శిక్షను నేనిత్తుడే చదివెతిని. భారతదేశమునందలి బ్రిటిషుప్రభుత్వ తగ్గ మొనరించిన యా మహాపరాధములన, యా గొప్ప స్త్రీలను వలన, నాకుగలిగిన యవమానమును బాపుకొనుటకు నాయుక్తపాఠము నివేదముగ జహిరంగముగ తెలుపవలచి మీప్రతికకు వ్రాయుచుంటిని. నేనిప్పుడు మానము వహింతు నేని అపద్ధికమగు నీ యన్యాయమునకు నేనంగీకరించినవాడ నగుదును. న్యాయ మధిష్ఠింపవలసిన యుత్తమానమును కలుబ మేల యాక్రమించెనే దురూహ్యముగ నున్నది. గాంధీగారి వంటి సాధు పుంగవుడు దోషియనుట భారతదేశమునందు నేడు వ్యాపియమన్న బ్రిటిషు న్యాయశాస్త్రమునై నిదివర కన్నదు నొసరింపబడిన అత్యధిక దోషారోపణయే యగుచున్నది. గాంధీగారి కన్నటికిని దోషి కాదు. మానవచారిత్రమందు బ్రిటిషుప్రభుత్వమే దోషియని యా తిన్న నిర్ధారణ చేయవలెనను.”

గాంధీగారి న్యాయమని యంగీకరించిన తీర్పును పాపే గారు ఖండించినపు డాతని మనస్సు యెటుల నాంక్షోకవా పూరితమైయుండెనో యూహించుట దుస్తరముగాదు. గాంధీగారు మహానుభావుడని పాపే గారి యుద్దేశ్యము. రాజకీయమును ఆరాజకమును పోషించుటయు సోల్లగుట పోలీసుల రాజభక్తిని భగ్ను పటాపప్రయత్నించుటయు, మహానుభావుని లక్షణములేనా? తల్లిదండ్రులను ధిక్కరించుటచే పిల్లలకును చట్టములను ధిక్కరించుటచే కుట్రపాడకును బోధించుటయు మహానుభావుని లక్షణములేనా? ఏనుక్రిస్తు నెంటుపాలు బోధించిన బోధలు నేరువిధముగ నున్నవి. విద్యాగంధ మెటుంగి ప్రజాసామాన్యమునందు ఆకా జము, శిక్షారాజ్యములను వ్యాపింప చేయుటయు, వాని వలన చారీచారా, మెలగాను ప్రదేశములలో జరిగినట్టి యల్లరుల బయటదేరుటయు, మహానుభావ లక్షణములేనా? అహింస యని యొకతేల్చ బోధించుచు మరెయొకతేల్చ బాతిష్ట్యమును పురిగొల్పవలయు నుపయోగించుటయు మహాన్యాయేనా? ఇట్టి వారిని మహానియులని మహానుభావులని క్రీస్తువ్యవహరించినందుండ లేదు. స్పష్టమగు విప్లవోద్యమమును నడిపు నానుటని గండర గోళమును తప్పింప బ్రయత్నించుట దోషమా? పాపే గారు హింసచిన విధమునగాక చారిత్రము మరెయొక విధముగ తర్కింపగల వని మా నిశ్చితాభిప్రాయము. భారతదేశమంతటి యల్లరులకు కారకు డైనవానిని రంగమునందు చెతర గొట్టుట కింత యాల స్యము చేసినందులకును, గాంధీ యుద్ధవమునకు బతియోవారి ప్రాణములకును భారత ప్రభుత్వము వారిపై చారిత్రము దోష మును మోపకమానదు.

తొందరపడి గాంధీగారి శిక్షనుగూర్చి యిట్టి అక్రమగు నభిప్రాయము నొసగి పాపేగారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునెడల చాలాక్రూరుముగ ప్రవర్తించిరి. ఆయన భారతదేశమునకు గూడ మహాపరాధము గావించెను. ఈదేశములోని యంగ్లీ ఘభాకిని, హైందవులకును మనఃస్ఫుర్ధల కలిగించుటతో నిట్టియు త్తరము తొత్తయే తోడ్పడుచు. నును. వీనిని అతివాదులు తమ యాందోళన కారణములుగ జేసికొందురు. బాతులకై మర్యము గల్పించుటకు కృషి సల్పుచుండెడి భారతీయులకును ఇంగ్లీ ఘభాకిని ఇట్టి యుత్తరముల కలన యధైర్యము గలుగును. గాంధీగారి మద్ద పానిసేధము, అస్పృశ్యత, నిరాదంబర జీవనములకు పాపే గారు ఇతరులు కొండరవలె మోసపోయినగాని నిరాకరణోద్యమమునందలి యుపద్రవమును గహింపజాలకుండెను. కాని దేశభాగ్యదయమును వాస్తవముగ వాంఛించువారి యుపద్రవములను మటువలయు. ఉపద్రవకారులను నిష్కృధింపకున్న దేశమునందు ఆరాజకమును ద్వేషమును పోషించుట యగును. అక్రమమైనట్టియు, దుడుకుగ నుండునట్టియు ఉత్తరమును వ్రాసి నందులకును పాపేగారు భారత రాజభక్తి పరాయణులకును, బ్రిటిషు రాజ్యాంగ శేత్రులకును శూచుపణ సమర్పించుకొనుట యుచితము. - మదరాసు మెయిలు.

శ్రీ గాంధీ జాతీయ విద్యాలయము

బె బి వా డ్.

ప్రథమ వార్షికోత్సవము

స్వస్తి శ్రీ దుర్గతిహామనంతర్వర ఫాల్గుణ ౫ ౧౨ శ్రీవా సరంబున, నీ విద్యాలయము యొక్క ప్రథమవార్షికోత్సవము జయప్రదముగా జరిగెను. సాయంత్రం ౫.౩౦టలకు సభ ప్రారంభ మయ్యెను. శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారి ప్రగ్రాస నాధిపత్యము వహించిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకులగు శ్రీయుత కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును, జన్మభూమి సంపాదకు లగు డాక్టరు భో. పట్టాభి సీతారామయ్య పంతులుగారును, దేశీయమహాసభా సామాన్య కార్యదర్శిగారి గారు శ్రీయుత సి. రాజగోపాలాచార్యులు గారును, రికరెండ్ కాన్. డి. అనంతం గారు మున్నగు ప్రముఖులు కొందరును తత్సభ సభ్యులైరి.

కాలికలచే పాఠపఠన జాతీయగీతములతో సభాకార్య క్రమము ప్రారంభమయ్యెను. హిందీ ఆధ్యాపకులగు విశ్వనాథం గారు విద్యార్థులలో స్వయమధుస్వంతో హిందీ గీతములు పాడి ప్రోత్సహించుటకు విందొసంగిరి.

ప్రకాశం పంతులుగారు దొలబోల్ల జాతీయ విద్యాలయ ములను బోధించవలసిన యావశ్యకతనుగూర్చి సంగ్రహముగ ముచ్చటించిన పిమ్మట విద్యాలయకార్యదర్శి శ్రీయుత ఘంటా సాల సీతారామకర్మగారు సభ్యుల కిట్లు నివేదించిరి.

వార్షిక నివేదిక

విద్యాలయమును స్థాపించి దానికై యెంతో పాటుబడి ప్రస్తుతము శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానములో నున్న శ్రీయుత ఆ. కాశీ శ్వరరావు పంతులుగారును, రామకేశవయ్య గారును, విద్యాలయ వార్షికోత్సవములో బాల్గాన వకాశము లేకుండుటకు, తర్క గాత విచారము చేసిరి. ఆరువారే వారు విద్యాలయపు స్థితితు లను సభాస్థానములకు సామూహ్యముగ నివేదించిరి. ప్రస్తుతము విద్యాలయములో ౧౯౨ విద్యార్థులును ౧౧ ఉపాధ్యాయు లును గలరు. ఉపాధ్యాయులు జీవనోపాధికి గావలసిన వేతన ములనే గ్రహించుచున్నయన నెల ౧ కి రూ 32గల ఖర్చుతో విద్యాలయము నడచుచున్నది. వర్సారాతేమున ౧౧గి-2గి-2 లు నిల్వ గలదు. విద్యాలయభివృద్ధి విజయవాడ పౌరల హస్తగతమై యున్నదని కర్మగారు వివేదించిరి. కాశీశ్వర రావుగారు మున్నగు మహానియులు నాటిసభ్యుల మంతరించి దిన దిన ప్రవర్ధమానమై మహావృక్షమై వేళ్ళుపారి, వారు పడరాని కష్టములు పడి కారాగృహమునందీ వెడలునప్పుడు వారికి విశ్రాంతి నొసంగు గాత యని యాశీర్వదించుచు, కార్యదర్శిగారు నివేదన ముగించిరి.

ప్రధానోపాధ్యాయుని నివేదిక

పిమ్మట ప్రధానోపాధ్యాయులగు కురుగంటి సీతా రామయ్యగారు వాణివేదికను జదివెరి. దానిలో భావగాంభీర్య మును పడపాప్తమమును గన్నట్లక మానదు. ఇప్పుడు జాతీయ విద్యాలయము పుడుతున్నది మని నిర్ణయించుటకు పీఠతేదనియు, స్వరాజ్యము సిద్ధించిన పిమ్మట పండితు లందఱు సమావేశమై జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక నొకదానిని తయారు చేయవలసి యుండుననియు, కాంతినికేతనము, గురువలము మున్నగునవి ఆదర్శముగా నుండవలసిన సంస్థలనియు జనసాక్షాన్యమున కుపయోగపడు జాతీయ విద్యాలయము లన్ని మతములవారికి, నన్ని రాజకీయపక్షములవారికి శాస్త్రసంగమలయ ననియు, దైవ భక్తియు, రాజభక్తియు, దేశభక్తియు గల పౌరులను తయారు చేయుటయే జాతీయవిద్యయొక్క ప్రధానోద్దేశ్యమనియు, తేక భావలలో విద్య గలవలయుననియు, దేశభావలలో బలనీయ గ్రంథములు వ్రాయుట యోగ్యనర మనియు, జాతీయవిద్య యంతర్జాతీయవిద్యకు సాధన మనియు వారు వాక్రచ్చిరి. ప్రధానోపాధ్యాయులు జాతీయవిద్యా విధానములలోని ప్రధా నాంశములను బాగుగా గ్రహించ గలిగినందు, వారిని ప్రాచ్యా దర్శములయెడ విశేషభిమానము గలదనియు, వారి నివేదిక చెప్పకయే చెప్పవచ్చునది.

భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారి

యువన్యాసము

జాతీయ విద్యకుగూర్చి మాట్లాడునపుడు, అందులో మాఖ్యముగా నాంధ్రుల జాతీయ విద్యాభివృద్ధిని గురించి ప్రసంగించునపుడు, కీర్తికేళులగు కో. మానుమంతరావు పంతులు గారు పడిన పాట్లను బేర్కొనక తప్పదనియు, మహాత్ము డసహ మోద్యమము మొదలడక పూర్వమే హనుమంతరావు గారా

యొద్దకు కార్యక్రమమును నాచరణలో బెట్టుమందీరను విమ ళములోనే, వారి మహత్తును ప్రశంస వచ్చుననియు, యావ న్యాసకులు నెలవిచ్చిరి. రావుగారి నిరాడంబర దేశపితైక జీవన మును, నవస్థ సామాన్య జాతీయ విద్యాభిమానమును, సుపూర్ణ స్వార్థభరిత్యాగమును, నిష్కల్యమ సాహాయ్యమును స్మరణకు దెచ్చుకొని, పట్టాభిసీతారామయ్యగారి కృతార్థులలోచనంజై, దగ్గుత్తక పడి కొంతవఱకు మాటాడలేకపోయిరి. ఆ సమయమున సభాసదులలో గలంతటివెట్టుకొనివారు లేరు.

జాతీయవిద్య దేశీయమహాసభయొక్క పుట్రికయని యు, తల్లి యొకప్పుడు పని తొందరవలన బిడ్డ నెడబాసినను, సహజసాగ్నీల్యము వారి నొందోతుల నాగ్నించుమందు ననియు, నట్లే దేశీయమహాసభ జాతీయవిద్యను గొంతకాల ముపేక్షతో జూచినను, ఇప్పుడు దేశబిడ్డను, దనచేతలే తేర్చుకొనుచున్నదని యు, ఏది యెట్లున్నను, జాతీయవిద్యకు రాజకీయశత్రుతో సంబంధము లేకుండుటయే శ్రేయస్కర మని హనుమంతరావు గారి యభిప్రాయ మనియు, పట్టాభిసీతారామయ్యగారు పవస్థ సింపిరి. జాతీయగీత విజ్ఞాన నాగరకలకు, దోహద మొసంగు నట్టిదియే జాతీయవిద్య యని వారు నిర్వచించిరి ప్రభావ్యదయ మును, దృక్పథమును, చూసినగాని, జాతీయవిద్య వెంపొంద నేరందయ, మనదేశభక్త్యుడయ మికమొదట జాతీయవిద్య మొదలె యాధారపడియుండు ననియు, చెప్పుచు డాక్టరు గారు విమించిరి.

నాగేశ్వరరావుగారి యువన్యాసము

నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి రాంధ్ర, సారస్వతమును గూర్చి యుపన్యాసించిరి. అస్వభావలక్షణా విద్యవశ్యనించుట దుష్కరమనియు, నట్లదానకంబనియు, పరభాషాభ్యాసము వలన దేశభాష లడుగంటుచున్నవనియు, ఇంటిలవి రచ్చ గెలవవలెనను సామెత ననసరించి మాతృభాషలో కొంత పరిజ్ఞానము గలిగిపెట్టుట అంగము మున్నగు నస్వభాష లభ్య సింపవచ్చుననియు, స్వభాషలో భావంబుల ప్రకటించుట నుల భంబనియు, పరభాషలో భావంబులు ప్రకటించుటవలన మె దడుకు తేసిపోని క్రమగలుగు ననియు; నీమధ్య గలిగిన జాతీయ ప్రబోధమువలన నాంధ్రసారస్వత మభివృద్ధి గావన గలిగినది య, నాంధ్రభాషాభిమానులతో డాటువలన నికముం దిది సర్వ తో ముఖవికాసముగాంచి, యాంధ్రలోకంబుచే సగౌరవం బుగా నాదరింపబడుననియు, పంతులుగారు సభాసదులకు తెలియజెప్పిరి.

రాజగోపాలాచారిగారి యువన్యాసము.

ఉపాధ్యాయుగారు తెనుగులో నుపన్యాసించవలసికి, విచారముం తెచ్చుచు, ఆంగ్లములో టూకీగా రెండు ముక్కలు జెప్పిరి. వాకు వేలూరు చెరసాలలో నున్నపుడు వాకి యొప్ప వశమున నాంధ్రనామకుల సహవాసము వాకి లభించె ననియు, కారాగారమునందీ విడువబడిన తరువాత నట్లే సహవాసభాగ్య ము నేకు లభించెననియు, చెరసాలలో నాత్మవినిగ్రహ మల పడుటయేగాక, స్వంత్రతేజనోపాధిగ నుండగల వృత్తి యొకటి గూడ నేర్పబడుటగాన, కారాగృహమే శ్రేష్ఠతరంబగు జాతీయ విద్యాలయం బనియు, నానాశక్తులుగారు ముచ్చటించిరి.

అధ్యక్షుని ఆంత్తోవన్యాసము.

నూతి తెంకటనోసింహాశ్రమిగారు విద్యాలయమునకు ద్రవ్యసహాయము చేయవలయునని సభ్యులకు నివేదించిన పిమ్మట ప్రస్తుతరాజకీయ పరిస్థితులంకూర్చి టంగుటూరి ప్రకాశం పం తులుగారు విపులముగా మాట్లాడిరి. మహాత్ముని నిష్పంధమువలన నిజత్యాగాము శైల నరసరము లేడనియు, నహించుయు, సభ్య మును జనుము గాంతుననుటకు మహాత్ముని విచారణయే ప్రత్యక్ష నిదర్శనమనియు, తన యనుచరులంగాని వారి పాపములనుగూడ తన నెత్తిమీద వేసికొనిన మహాత్ముడు శ్రీస్తుభవానుని కేమా త్రిము దీసిపొదనియు, నగ్రాసనాధిపతిగారు వాక్రచ్చిరి. ఆతిక విషయములలో జాతీయవిద్యాలయములు జాతీయమహాసభయే నాధాపడి యుండగూడదనియు, స్వయంసహాయముమీదనే యాధారపడియుండవలెననియు, పట్టుండబాలని విద్యాలయములు పడిపోయినను చింతలేదనియు, మహాత్ముడు చెప్పియుండెనని ప్రకాశంపంతులుగారు నెలవిచ్చిరి. సర్వదా విద్యాలయము నకు తేయూత నొసంగవలయునని వారు సభ్యులను హెచ్చు తించిరి. ప్రధానోపాధ్యాయుని స్వాగత్యాగమును ప్రశంసించుచు, వారి యాజమాన్యముక్రింద విద్యాలయము పరిల్లనను నాసతో నవన్యాసమును ముగించిరి.

ధన్యకాదములతోను మంగళహారతులతోను శ్రీ గాంధీ జాతీయవిద్యాలయపు ప్రథమవార్షికోత్సవము సమాప్తమయ్యెను.

చీరాల మునిసిపాలిటీ

చీరాల, పేరాల మహాసములారా, ననవై ప్రభాభిపా యమునకు వ్యతిరేకముగా నిర్మింపబడిన చీరాల మునిసిపాలిటీని రద్దుపరిచియుటకు మనము అనేకపాట్లు పడితిమి. కడచిన మార్చి 31 తేదీవరకు నునము పాకాలలో నుండగలిగియున్నచో ఫలిత మెట్లుండునో గాని ఈశ్వరుడును మనవై చిన్నచూపు చూచి తిరిమిజేసిగాను. మదకాను ప్రభుత్వమువాకు మన మునిసి పాలిటీ విషయమై ప్రకటించిన పుత్రికయను లిలకింపుడు. దాని ఆశ్చర్యము పారజూడుతు. మునిసిపల్ చట్టమును చూడకనే ఆంధ్రప్రదేశ్ కానుపాదకులు చేసిన వ్యాఖ్యానమువైచే ఆధార పడక నేను వ్రాసెడి ఈక్రిందియంశములను చిత్రింపుడు. మొ దట ప్రభుత్వమువాకు మునిసిపల్ ఆక్టు 41 క్లెక్ 1 క్లాజు ప్రకారం మునిసిపల్ కవున్సిలును ఒక సంవత్సరం నూపర్ సీడ్ చేసినారు. నె 41-1 క్లాజు ఏమి చెప్పుచున్నది—

మునిసిపల్ సభవారు తమ ధర్మములను చట్టప్రకారం నిర్వహించక పోవుట, ఆతిక్రమించుట మున్నగు కారణముల వల్ల మునిసిపల్ కవున్సిలువారు అసమర్థు లని అభిప్రాయపడు నెడల గవర్నర్-ఇన్-కవున్సిలువారు అట్టిమునిసిపల్ సభవారిని రెండుసంవత్సరములకు మించనికాలమువరకు తొలగించుటకును, వాకిస్తానే క్రొత్తకాన్సిలును ఏర్పరచుటకును లేక యీరెండు సంవత్సరములకు మించని కాలము కవున్సిల్ లేకుండానే వేత నోడ్వోగిని అధ్యక్షునిగా నియమించుటకును అధికారము గలిగి యున్నారు. ఈసభ సెక్షన్ ౬లో రెండుసంవత్సరములకు మించని కాలము అని వుండుటచే కవున్సిలును నూపర్ సీడ్ చేయునప్పుడే సంవత్సరము చేయుటా లేక రెండుసంవత్సరములా అని మొదట ఒక్కసారియే నిర్ణయించవలసినదేగాని ఒకసారి సంవత్సరము నిర్ణయించినపిదప తక్కిన సంవత్సరము కూడా హెచ్చిం చుటకు ఏమాత్రము అవకాశము లేదు. ఇందువల్ల గవర్నర్ మెం టువారు చీరాలమునిసిపాలిటీని ఒక సంవత్సరము నూపర్ సీడ్ చేయుటతోనే యీసభుక్లెక్ క్రిందవారికి వున్న అవకాశము అంతమైనదని చదువరులు గ్రహించుట ఆవసరము.

ఇప్పుడు గవర్నర్ మెంటువారు ఏరుని ప్రకటించుచున్నా రు:—నె 41-4 సబుసెక్షన్ అనుసరించి మునిసిపల్ సంఘ పునర్నిర్మాణమును 1922-౨౩ యేప్రియల్ 1 తేదీ నుండి యిం కొక మూడుమాసములు నిలుపుదల చేసివారు. ఈ 41-4 సబు సెక్షన్ ప్రకారము ఆటమాసములకు మించనికాలము నెయిడ్ చెర్కట్ గారిని వుంచుటకు అధికారము గలదు. అట్టిసందర్భము లో గవర్నర్ మెంటువారు తిరిగి మూడు మాసములు మాత్రమే నిర్ణయించినారు. ఈమూడుమాసములు గడచిన తర్వాత యిం కా ఒక నెల యైనను నె యిడ్ చెర్ మ క్లె న వుండుటకు యిప్పుడు వున్నచట్టము ప్రకారము అధికారము లేదు. అధివా వుంచినా ఆతల మూడుమాసములకంటె జరుగదు. మనకొరకు చట్టము మార్పుచూడవా అని కొందరనవచ్చును గాని అట్టి సవరణ కావనసభవారి అంగీకారము పొందినగాని అమలు నకు రాదు. ఆగవర్నరు అనగా ఆటమాసములవరకు కావన సభయే జరుగదు. తర్వాత కనీసము రెండునెలలకు గాని చట్ట మతో సవరణ ప్యాసుకాదు గాన సోదగులారా ఇందువలన తేజిన పర్యవసానమేమనగా మన మునిసిపాలిటీ కాలపరిమితి యొక మూడుమాసములలోనికి వచ్చినది. ఈ మూడుమాసము లు గడచిన తర్వాత ఎవరైనా కవున్సిలులగా చేరితేనే తప్ప నెయిడ్ చెర్ మ క్లె కల్ల మునిసిపాలిటీని నడుపుటకు పీఠతేద నిన్ని మునిసిపాలిటీ తప్పుక రద్దుచునని యిప్పుడు గవర్నర్ మెం టువారు ఏ క్లెక్లను క్రింద తిరిగి మూడుమాసములు మునిసి పాలిటీని నూపర్ సీడ్ చేసికో అట్టి 41-4 సబుక్లెక్లలోనే వున్నది. ఈ సందర్భములన్నిటిని ఆలోచించుకొనిన మీదట చీరాల-పేరాల గ్రామములు మునిసిపాలిటీకి తగవని నాకు లోమకులగనే నేను మునిసిపల్ కవున్సిలుగా నుండుట లే దని జిల్లాకలెక్టరుగారు నాకు పంపిన నోటీసుమీద వ్రాసినారు. నిజమిట్లుండగా నాయందు అభిమానముగల కొందరు నెడ్లం నేను మునిసిపల్ కవున్సిలుగా నుండుట కుద్దేచించినానని యిత రులకు అబద్ధము చెప్పవచ్చుట్టు వినుటకు చింతిల్లుచున్నాను. నేను మునిసిపల్ కవున్సిలుగ చేరదలం తేదనియు చేరనని యు రూఢిగా చెప్పుచున్నాను. మునిసిపల్ కవున్సిలులో చేరుటకు యిప్పుడున్నవారు చేరిన చేరుదురు గాని నేను చేర బోవుచున్నాడ నని అబద్ధములు చెప్పి ప్రజలలో నాపై అనూ యత పుట్టించుకుండుటగాక అని అనేకవేల వందము లన్నిం చుచు ప్రార్థించుచున్నాను.—

రావుల సీతారామయ్య

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

మహాత్ముడు మౌలానా అబ్దులు బారిగారికి వ్రాసిన లేఖ

మహాత్ముని కారాగృహవాసము - ఆసాక ర్యములు

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనము

అఖిలభారత ఖిలాఫతుసంఘము - బొంబాయిమహాసభ - మహాత్ముని ప్రశంస

ఆచార్య పి. సి. కేగారు - బారిసాల నేతవరుల ప్రశంస

అచటకు లాంగనలు కానివారు నేతవని చేయుచుండుట

చౌరీచౌరా విచారణ

ఈజిప్టునకు మహాత్ముని ప్రశంసించుట

లండనులో భారతీయ విద్యార్థులసభ - మహాత్ముని ఆరెస్టు

సింధు హైదరాబాదు - ఓరియంటల్ కుల సమావేశము

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యదర్శిని ఆరెస్టు చేయుట

చిటగాంగు మండలమున పూనిటిపు పోలీసులనుంచుట

మహాత్ముడు అబ్దులు బారిగారు

మహాత్ముని లేఖ

సమ్మేళనమునకు ఖద్దరే చిహ్నము

నేనిపుడు నాస్వేచ్ఛాచంద్రిమున నున్నాను. హాకీంకి మున్నగు మిత్రు లివటనే యున్నారు. మీరు రాకపోవుట విచారకరముగ నున్నను ఇటీవలనే అజమీరులో మనము సాకల్యముగ చర్చించితిమిగాన నాకు కొంత సంతృప్తిగా నున్నది. ఆసియాతములను మీరుతప్పక నిశ్చలముగ ననుసరించుచు నున్నదను. మీరిక నెట్టి యుపన్యాసముల నియ్యవలదు. హిందూ మహాత్ముని యైతిహ్యముఖ్యచిహ్నము. తెలంగాణ ప్రజలములలో కల్లవారును గూడ ఖద్దరును ధరించుటయు రాట్నుపై నూలువడుటయు నై యున్నవని నా అభిప్రాయము. దేశీయలందరూ గూడ నీ రెండుసాధనముల నవలంబించవలెన. రెండు సంఘములవారు నవలంబించి ఖద్దరు భారతీయస్వదేశికము కావలదు. గాననీ రెంటిని దేశీయాలందరూ నవలంబించుటవలననే విజ్ఞానోదయగును. మన సామర్థ్యము విశిష్టమగును. మన యిబ్బందులు తొలగును. విదేశీశక్తిబహిష్కార మత్యంతరహా మొదటినుండియు మనము లెలచుచున్నాము. ఖద్దరునందరును ధరింపవలెననిచిహ్న విశేషశక్తి బహిష్కారము వెంటనే చేయవలెను. అన్నాకురులై వ్యాఖ్యిస్తులై నీరసానికి ఖద్దరును ధరించుటవలన మనము మేలుచేచుకలుగుదుమని మిది మతవిధియనియుచూడ నేను లెలచుచున్నాను. గాననే మన యుద్యమము నీతియుతము రాజకీయము ఆర్థికము గూడ నై యున్నది. ఈమాత్రమే మనము నెరవేర్చుచున్నామని విజయము చేయవలెను. స్వరాజ్య ఖిలాఫతు సమస్యలు నే నేటటు స దౌర్జన్యరాహిత్యము ముఖ్యతము. గాన మనకు ఖద్దరు విధానమునకంటె ప్రేమమగునదికొకటి లేదు. నన్ను ఆరెస్టు చేసినప్పటికీ సరిగా నూలు వడికెదనని మీరు చెప్పి యున్నారు. విదేశీబట్టల బహిష్కారము పూర్తిగా కొనసాగుననున ఖిలాఫతు పంజాబు అక్రమములు తొలగి స్వరాజ్యము లభించునరకు దేశీయులు పురుషులు, స్త్రీలు, బిడ్డలు యానన్యండియు ఖద్దరును రాట్నును వదలగూడదు. ఇందులకు మీ పురుషులది పూర్తిగా కనిపెట్టెనునని నమ్మెదనని మహాత్ముడు మౌలానా అబ్దులు బారిగారికి వ్రాసెను.

హస్సను యిమాంకారి రాజీనామా

బేహారు ఒరిస్సా శాసనసభ

బేహారు ఒరిస్సా శాసనసభలో సభ్యుడుగనన్న హస్సను యిమాంకారి రాజీనామా నిచ్చిరి.

మహాత్ముని కారాగృహవాసము

సి. రాజగోపాలాచారిగారి ప్రకటనము

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి ఆక్షేపణ

యరవాడ చెరసాలలో గాంధీమహాత్మునికి సరియగు వాదరణ చూపబడుట లేదని సి. రాజగోపాలాచారిగారు బొంబాయి క్రానికలు పత్రికా విశేషంలో తెలిపిన విషయములు నిజము గావని బొంబాయిలో 'దైత్యుల ఆఫ్ ఇన్ఫర్మేషను' అను యాద్యోగి ప్రకటించెను. "గాంధీగారు కారాగృహమునకు పంప బడ క మునుపు ఏ యే ప దార్థ ములను భుజించుచుండినో వాని నన్నిటిని యిపుడు గూడ కారాగృహోద్యోగు లాయన కిచ్చుచున్నారు. అనగా మేక పాలు, కొబ్బరి, వాణిజ్యపండ్లు, నిమ్మపండ్లు, పంచదార, తేయాకు, ఎండుద్రాక్షపండ్లు వీనినిచ్చుచున్నారు-అయిన కారాగృహమునకు వచ్చినపుడు కొన్ని ఎండుద్రాక్షపండ్లును తెచ్చిరి. అవి యిహ్సాసమున పిచ్చుట కారాగృహోద్యోగులు మరల కొని తెప్పించి వాని నాయనకిచ్చిరి. రాత్రి ఒకగడిలో పెట్టి తాళము వేయుచున్నాను వార్త నిజము కాదు. అయినట్ల ప్రత్యేకముగ బస యియ్యబడినది. పండుకొనుట కొక గడియు పక్షి పూట పని చేసి కొనుట కింకొక గడియు నియ్యబడినది. పండుకొనుగడికి రాత్రి తాళము వేయుటలేదు. అయిన కరీంనాగూరునుండి అవరణలో కొంతభాగము ప్రత్యేకముగ నియ్యబడినది. ఆ ప్రదేశము తనకు చాలునని పెట్టెసాములు గంధిగా డియోగులతో తెలిపిరి. వార్తాపత్రికలు కావలెనని గంధిగా డియోగులేదు. కొన్ని పుస్తకములను తనయొద్ద నుంచుకొని గోరగా డియోగులే అనుమతి యియ్యబడిన ముఘాలు పరుపుతోపాటు ఒక తలగడగూడ అయిన అడుగగనే యియ్యబడినది. వైద్యుల గలప్రకార మొక పింగాణితొట్టె (కమోడు) గూడ మలమూత్ర విసర్జనార్థ ముగదిలో నుంచడెను. గంధిగారి 'చెరసాల ఇన్ఫర్మేషన్' జనరలు పలుసారులు చెరసాలలో చూచి మాటలాడెను. ఏముబ్బందిని గూర్చియు గంధిగా రెస్పెండును తెలుపలేదు. సాకర్యములు చాల సంతృప్తి కరముగనే యున్నవనిగూడ చెప్పిరి. గంధిగారి స్నేహితులు గంధిగారితో మాటలాడినపుడు తన కారాగృహవాసమునకు సంబంధించిన విషయములను పత్రికలకు ప్రకటింపవలదనియు తాను చాల సాకోగ్యముగ నుండినని మాత్రమే ప్రకటింపవలెననియు గంధిగా రామిత్రులతో స్పష్టముగ జెప్పిననుగూడ వారు వివేకశుభ్ర వ్రాతలను పత్రికలకు వ్రాసిరి" అని యా యాద్యోగి ప్రకటించెను.

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము

అధ్యక్షుని ఆరెస్టు

సర్దారు కారకు సింగుగారు

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు సర్దారు కారకుసింగుగారిని టైలాహ్లో (కె. ప్రా. కోడు 107 క్రింద ఆరెస్టు చేసిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

చౌరీచౌరా విచారణ

హరగో అనువాదు - నయను 18 ఏండ్లు - పోలీసు సలయినస్పెక్టరు నాకరు-సాత్యు మిచ్చెను. "నేనును సలయినస్పెక్టరు భార్యయును ఆమెబిడ్డ లిద్దరును ఒకగడిలో తలుపు వేసి కొని కూర్చుండగా వలంటీరు లాగడిలోప్రవేశించి నగలస్వరూ క్కమును తీసికొని పోయిన" యీసాక్షి చెప్పెను. మీరను వాడు - 14 ఏండ్లవయసు - కనిస్టేబుల నాక రు-పి మృట సాత్యుమిచ్చెను. స్వేదనకద్ద జరిగిన సంగతులను తాను పారిపోయిన రీతిని ఆతడు చెప్పెను. రైలుపట్టణము తీసి వేయుచుండగా చూచినట్లు రైలుగటుమానుచెప్పెను. "ఒక పంచెలో రూపాయలు మున్నగు నాణెములను పోసి వశము స్వేదనకడ నుండి తీసికొని వచ్చుచుండగా నేను చూచితిని. రైలుదారిని తీగలను తెగగొట్టుదు లేనిపో ఫిరంగులు వచ్చునని కొందరు కేకలు వేయుట నాకు వివబడినది." అని రాంపాలు పాసి చెప్పెను. కలు యినస్పెక్టరు భార్యయును బిడ్డలును స్వేదనయొద్దనుండి తూర్పుగా పారిపోవుచుండ చూచితిని అని నుండురు చెప్పెను. వలంటీరులు స్వేదనకు వేళ్లు చుండ చూచితిని అని అబ్దులు కత్తిం చెప్పెను. 5-వ తేదీని కి గురు సాత్యులు సాత్యుమిచ్చిరి. "బల వంతముగ నాడుకాణమునుండి కిరసనాయిలును ఆముదమును వలంటీరులు తీసికొని పోయిన" యొకడు చెప్పెను. సాత్యులందరును ముద్దాయాలను గుర్తించిరి.

వంగ రాష్ట్రము

చిటగాంగు మండలము

పూనిటిపు పోలీసు

చిటగాంగు మండలమున 24 గ్రామములలో ప్రజలక మముగ ప్రవర్తించినందున నచట పూనిటిపు పోలీసుదళము పెట్టబడినది దొరతనమువారు గెజెటులో ప్రకటించిరి.

డార్జిలింగు తోటల యజమానులు

రాజకీయ విషయములు

డార్జిలింగు తోటల యజమానుల వార్షికసభ కెప్పును. ఆర్. డి. మేకేగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. "కార్మికులలో కల్లోలములను ఆసహాయవాదులే కలుగజేసిరి. ఆరంభమునంతే ప్రభుత్వోద్యోగులు నిష్క్రమణగా పనిచేసినచో తేయాకు తోటలలో అల్లరులే కలిగియుండివు. తేయాకు వ్యాపారమునకు కలిగిన నష్టముకూడ కొంతవర కీ కలవరమునకు కారణమైనది. ఆ సహాయవాదుల దనెరింగి తుంటురులను వలంటీరులు గతేర్చి వారికి జీతమిచ్చి ప్రచార మొనరింప నియమించిరి. ఆ తుంటురులు అన్నిచోట్లకును బోయి కూలీలకు దుర్బోధనలు చేసిరి. బ్రిటిషుప్రభుత్వ మంత రించినదనియు గాంధీమహాత్ముడే స్వరాజ్యాధిపతి యనియు వారు అమానుకులగు కూలీలకు బోధించిరి. అద్భుతవశమున ఆందోళన మిప్పుడు ఉల్లరినది. కాంగ్రెసు కార్యాలయమును చుట్టవేసి ప్రధానులను కారాగృహమున కంపుటచే నెమ్మది కలిగినది. ప్రభుత్వోద్యోగులయందు మరల నమ్మకము కలిగిన దని" మేకేగారు నుడిపిరి.

మహాత్ముని ఆరెస్టు

బారోలీ తాలూకా

181 మంది పనులు మానివేయుట.

మహాత్ముని ఆరెస్టు చేసినందులకు బారోలీతాలూకాలో 125 గురు పోలీసు పట్టెలును 6 గురు తలారులును రాజీనా మాల నిచ్చిరి. ప్రస్తుతము ఆ తాలూకాలో 8 గురు పట్టెలును 6 గురు తలారులు మాత్ర ముద్యోగములను వదలలేదు అని పాట్నాలోని దేశీ అను హిందీవారిపత్రిక ప్రకటించినది.

స్వదేశప్రతిజ్ఞ

నిన్నటి బీచి సభ.

మదరాసు మహాజనసభ, జిల్లా కార్యకర్తల సంఘముల పక్షమున నిన్న సాయంత్రము తిరువల్లిక్కేటి సముద్రతీరభాగమున నొక పెద్దసభ జరిగెను. గాంధీగారి నిర్వహణమునకు రుజువుగ స్వదేశీ ప్రతిజ్ఞను తీసికొనుటకై యీ సభ యుద్దేశించబడినది. శ్రీయంత్ర ఎస్. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారు ఆగ్రాసవాధిపత్యము వహించిరి.

స్వదేశీ ప్రతిజ్ఞను తీసికొనుటకై సభ యుద్దేశించబడినది అభ్యుదయము చెప్పిరి. గాంధీగారు దేశమున కపారమగు సేవ చేయుచుండిరి. ఆయన భావతీయలతో జేసిన సేవచేసి కారాగారమునకు వెళ్లినందున వారు చెప్పిన ప్రకారము పనిచేసి అతనియొడ కృతజ్ఞత జూపుట భారతీయుల ధర్మము. గాంధీగారు నాయకులకు నాయకుడు. ఆనిని నాయకుడుగ హిందువులు మహమ్మదీయులు భారతీయై ప్రవృత్తులలో నడచుట అంగీకరించిరి. అతడు ప్రపంచము నంతట కీర్తి వడసెయ్యుచున్నది. అతనియొడ తమకు గలిగిన భక్తి విశ్వాసములను జూపుటకు తగిన యవకాశము దొరకెను. ప్రజలు స్వదేశీ ప్రతిజ్ఞకై నవలె ననియు, ఖద్దరుబట్టలనే ధరింపవలె ననియు గాంధీగారు నిరంతరము బోధించుచుండిరి. ఆలహాబాదు సమంజసమైనట్టిది. గాంధీగారు చివరకు జెయిలకు వెళ్లినపుడు గూడ స్వదేశీ ప్రతిజ్ఞ తీసికొనవలె నని చెప్పిరి. తన సలహా ప్రకారము తోడి జేతయులు ప్రవర్తించిరి గాంధీగారు చాల సంతోషించుదురు. బీచివారు రాటుముతో నూలు వడకి నూలును మగములమీద యుద్దేశపడిన కారులందే బట్టలుగ నేసి తమ కాపారమును నులభముగ సంపాదించుకొన గల్గుదురు. అన్ని సభలకును వికమత్యమును కల్పించుటకు రాటుము ఒక గొప్ప సాధనము. ఎట్లు ఆలోచించినను రాటుము ప్రజలకు పరమ మిత్రుని వుంటిది. ఏమెలుక వ తేది మేదలు 14 వ తేదివరకు జాతీయవారముగ పరిగణింపబడినది. ఆ వారము ముగియునప్పుటికి ప్రజలందఱును తమ విజాతీయపు దుస్తులను విడనాడి స్వదేశీ దుస్తులనే ధరింతురని అభ్యుత్సాహము విశ్వసించెను. స్వదేశీ దుస్తులనగా మిల్లులందు తయారు చేయబడినవి కావు. ఖద్దరు వస్త్రములే. మూలవ్యాపండితుడు గూడ స్వదేశీ ప్రతిజ్ఞను గైకొనెను. తోడి జేతయులగు రైటు ఆనరబిల్ వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు గూడ ఆలా గైకొందురని అభ్యుత్సాహము తెలిపెను. ప్రతిజ్ఞను గైకొనుట కింక వ్యవధి లేకుండెను. ప్రజల వద్ద నుండిన విదేశీ వస్త్రముల నేమిచేయవలెనో తానచెప్పట కొడ బడనని అభ్యుత్సాహము చెప్పెను. వానిని తగులబెట్టిన పెట్టెవచ్చును. లేకున్న వాని నుపయోగించుట కంగీకరించువారి కొసగిన నొసగ వచ్చును. కద్దరు తగినంత దొరకని యాడేమిచుటకు వీలు లేకుండెను కద్దరు ప్రజలకంత యవసరమో అంతయు ఎచ్చట బట్టినను తొరకుచుండిన యజ్ఞోపవీతము ధరించువారు దాని నెటుల పవిత్రముగ భావించుకో, ఖద్దరునుగూడ ఆలాగే భావించవలెనని అభ్యుత్సాహము చెప్పెను.

టి. వి. వెంకట్రామయ్యగారు యవస్థానించుచు నిట్లు నుడివడి:—అలహాబాదు, కలకత్తా మొదలగు ప్రదేశములందు ప్రజలలో నూటికి 80 వంతున ఖద్దరును ధరించుచుండిరి. మదరాసునందు నూటికి 20 వంతు మాత్రమే ధరించుచుండుట తోచ నీయము. గాంధీచహాత్ముడు “మీరు నాకు ఖద్దరు నిచ్చినయెడల నేను మీకు స్వరాజ్య మిచ్చెద”నని పలుకుచుండెడివాడు. ఇది నిజమగుట కెట్టి సందేయములేదు. ప్రజలందఱును ఖద్దరును ధరించినయెడల నా మహర్షి పుంగవుని గౌరవించినవారగుదురు.

కా నాకేవలరావు పంతులుగారి కిట్లు పర్యవేక్షించిరి:—నేను ఏనము జాతీయవారము నారాధించుటకు గూడె యున్నాను. జాతీయవారము మూడేడ్లక్రితము కాలటచటముతో నారంభమైనది. బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకు మహా సత్కామమునందు భారతదేశము చేసిన సహాయమునకు ప్రతిఫలముగ మనకు ప్రభుత్వము కౌంటుచట్టమును ప్రసాదించినది. కౌంటు చట్టమును నుపయోగించుటకు గాంధీచహాత్ముడు సత్కారము చేయు నుపదేశించెను. మూడేడ్లకుబూర్వము సత్కారము దినమునందు లక్షలమంది ప్రజలు సముద్రతీరమునందుగూడినపుడు సకల జనులకును నాశ్వర్యము గలిగినది. పంజాబునాశ్వర్యము యందు దౌర్జన్యములు జాతీయవారా రాధాపావసరమును వ్యక్తము చేసినవి. మన సంతకమును మన మనుష్టానూర్వకముగ వ్యక్తము చేసినగాని మనకు విమోచనము గలుగ నేరదు. సభాపేద

కల నుండి తీర్మానములను జేసినంతకాలమును సభికారులు మన యాందోళనమును నిర్లక్ష్యము చేయుచుండిరి. గాంధీ మహాత్ముడు మనమాటలను కార్యములకు మార్పుట కుపక్రమించినపుడు నిర్బంధవిధానము విజృంభించినది. విజయవాడ విధానము స్వరాజ్యసంకల్పమును దెలిపేది నిర్మాణ విధానము. గత సంవత్సరమునందు గాంధీచహాత్ముడు రెండువారము లందు తలకు స్వరాజ్యనిధికి కొటి రూప్యములను చేర్చుకొనెను. కాంగ్రెసు సంఘము లందు లక్షల సభ్యులు చేరిరి. ప్రజలు ఖద్దరును గట్టుటకు బూనుకొనిరి. ఈ యుద్ద్యమము సయితము ప్రభుత్వమునకు భయభ్రాంతులను గలుగజేసినది. అన్ని ప్రాంతములందును నిర్బంధ విధానము మితిమీరినది. గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరు గాంధీతో పిని పెట్టుకొని నందులకు పదిదినములపైదును వేసెను. అన్ని రాష్ట్రములందును నాయకుల సభికారులు బంధించిరి. ఆలీపాదముల దాను సెర్రుల జపతిరాయి వేంకటప్పయ్య మొదలగు నాయకులు బంధము నందున్నారు. మన ప్రధాననాయకుడు గాంధీచహాత్ముడు బంధమునందున్నాడు. మన తరజోపాయము స్వరాజ్యమునందే గలదు. స్వరాజ్యము గావలయునని మన మందఱమును గోరుచున్నాము. ఆలోచించి లోకమునకు ప్రత్యక్షము చేయుటకు ఖద్దరుబట్టలు సాధనముగ నున్నవి. భారతీయు లందఱు స్వదేశీ వస్త్రమును స్వీకరించి ఖద్దరుబట్టలను గట్టునపుడు స్వరాజ్యము స్వయముగ రాగలదు. గాంధీ మహాత్ముడు మనకు నిరంతరము ఖద్దరు మంత్రమునే యుపదేశించుచుండెను. యరవదా కారాగృహమునందుండియును ఖద్దరే స్వరాజ్యమునకు మూల సాధనమని సందేశమునపుచున్నాడు. పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారిని ఖద్దరు సాధనమునకు విశ్వాసము గలిగినది. స్వరాజ్యమునకును ఖద్దరునకునుగల సంబంధము సంతకములకు గలసంబంధములేదు. కాని సకలమును ఖద్దరుప్రతిమవలన సంతకముగాగలదని మనము యోచించినపుడు గ్రామ్యముగాగలదు. ప్రతిసంవత్సరము 50 కోట్లరూప్యములు పరదేశమునకు బోవుట యెప్పుడు నిలువనో అప్పుడే మనకు స్వరాజ్యము గలుగును మనకు తినుట కన్నమును కట్టుటకు బట్టయును గలిగినపుడు స్వరాజ్యము గలుగును. మనమందఱమును ఖద్దరును గట్టినపుడు మన స్వరాజ్యసంకల్పము లోకమునకు నువ్వకమై స్వరాజ్యము స్వయముగ స్థాపితమగును. గాంధీ మహాత్ముని విడుదలకును నాయకుల మోక్షమునకును జాతీయమోక్షమునకును ఖద్దరు మహాస్త్రముగ నున్నది. ఈపవిత్రవారమునందు ప్రజలు కాంగ్రెసు సంఘములందు సభ్యులుగ 'జేతవలయును. స్వరాజ్య నిధికి దక్షిణలను సమర్పింపవలయును. ఖద్దరును ధరించి స్వదేశీ భిక్షానమును నువ్వకము చేయవలయును. పదునాలవ తేదీని సత్కారదినమునందునలె లక్షలమంది వారతాళమును చేయుచు ప్రపంచమునకు స్వరాజ్యసంకల్పమును స్పష్టముచేయవలయును. జాతీయమోక్షమున కేర్పడిన జాతీయవారమును మీరందఱును త్రికరణబుద్ధిగ నేనించి గాంధీచహాత్ముని యాదేశమును పాలించి మహాత్ముని విమోచనమునకును స్వరాజ్యస్థాపనమునకును దోడ్పడురని వేడుచున్నాను.

క్రిష్ణానామిశర్మ, రంగయ్యనాయుడు, అబ్దుల్లాజీ, కంగారవేలు చట్టియారు, ఎం. కె. ఆచార్య, వి. ఎల్. శాస్త్రి, నుబ్రహ్మణ్యఆయ్యరు, ఆదికేశవులు నాయకరు, హెచ్. పి. మెనాథా, శ్రీమతి యామినీ పూర్ణలికమ్మ గార్లు ప్రజలందఱును ఖద్దరు వస్త్రులక్షితుల బూని విదేశీ వస్త్రులపాస్కారము నకు గడంగవలెనని సభ్యుల నుద్బోధించిరి.

సభ్యులు తమలో తామే నిశ్చయించుకొని స్వదేశీ వస్త్ర తీక్షును బూనుటకు అభ్యుత్సాహము సభను రెండు నిమిషముల కాలము నిలిపిరి. తరువాత గొప్పవిదేశీ వస్త్రదహనము జరిగెను.

అభ్యుత్సాహము తన అంత్యోపన్యాసమున నిట్లు నుడివెను:—భారతదేశాభివృద్ధికి అవసరములగు మార్గమును భారతదేశమునకు వెలుపల నెక్కడ నున్నవారు నిర్ణయింప వీలులేదను విషయమున వారు నిర్ణయింపవలసిన యావశ్యకత వచ్చినది ప్రతివారును ఒప్పుకొనక తప్పదు. గతన్నయ్యకు, రాజప్రతినిధులకు, భారత కార్యదర్శులకు అభివృద్ధిమార్గములను నిర్ణయించి అజ్ఞాపించుచుండగా విడుచు తల లూగించుచుండుట సాధ్యముగాదు. గాంధీగారిచేతను భారత ప్రతినిధుల కూటమిగా కాంగ్రెసు వారిచేతను నిర్ణయింపబడిన మార్గములే యుత్తమా 'త్తమములని నునితర ధీవికారులగు ప్రజలందఱిచేతను, అంగీకరింపబడెను. స్వదేశీ యుద్ద్యమమునెడల తమకు విముఖత లేదని మితవాదమిత్రు లనుచుందురు. అయినను, కాంగ్రెసు దీనినామోదించుటచే మితవాదులు దీని నామోదించుటలేదు. ఈ విషయమును తిరిగి ఆలోచించుకొనవలె నని మితవాదులను ప్రార్థించుచున్నాను. ఈ తరుణమును జేకొని కాంగ్రెసు నందు జేరుటకు మితవాదులు ప్రయత్నింపకపోవుట తోచనీయము వివిధపక్షములవారిజూపి సమయమున సహకార మత్యాగవశ్యకము. అయినను ఇట్టి సహకారముగొరకు కాంగ్రెసు వెనుకకు నడువరాదు. మితవాదులు అసహాయోద్ద్యమముకై కత్తిగట్టి ప్రభుత్వమును జేరి ఈ యుద్ద్యమము నణప ప్రయత్నించినయెడల వారితో సహకారముతో మెలంగుట అసంభవము. ఈ క్రింది మరతులకు సమ్మతించినయెడల మితవాదులతో సంబంధములుండు కొనుటకు వీలగును. (1) మితవాదులు ఖద్దరు నుపయోగింపవలెను. (2) వివిధ జాతుల వికమత్యమున కంగీకరింప వలెను, (3) అసహాయోద్ద్యమముకై కత్తి కట్టరాదు. ఈ నియమములకు మితవాదు లంగీకరించినయెడల మితవాదులను కాంగ్రెసునకు ఆహ్వానించుటయే గాక వారిని నాయకులుగ గూడ నుంచుకొనెదరు. ప్రస్తుతము మన నాయకులతో చాలమంది మనసుండి వేరు చేయబడిరి. ఇట్టి సమయమున మితవాదులు కాంగ్రెసునందు జేరినయెడల కాంగ్రెసు స్వాగతమొసగును. కాంగ్రెసు వారికి నురక్షితమగు స్థానము. అందు మనవారిమట్టు జేరిన శిష్యబృందమును చెదరగొట్టరాదు. మహాబుషియగుగాంధీచహాత్ముడు సంతకనీయుడు. వివిధజాతులవారియందును వికమత్య మున్నయెడల నిర్మాణకార్యక్రమము జయప్రదమై తీరును. గత 12 నెలలనుండియు అసహాయోద్ద్యమము వారు లెట్లు ప్రవర్తించుచుండిరో ఇకమీదగూడ నట్లే ప్రవర్తించుచుగాక. మితవాదులుగూడ తమ సానుభూతిని ప్రదర్శింపవలెను. యువస్వామ్యములను మాత్రము గావించుటవలన నుపయోగములేదు. అందఱును ఖద్దరునే యుపయోగింపవలెనని గోరుచున్నాను. ఇదేవలెయెడలను అపచారముగాదు. ప్రభుత్వమునాడుగూడ దీనిని నిషేధింపలేదు.

చెక్కిరయ్య చెట్టిగారు అభ్యుత్సాహము వందనముల నర్పించినపిదప రాత్రి 9 గంటలకు సభ ముగిసెను.

ప్రొఫెసరు మోహను సి. ఆర్. డి. నాయుడుగు
బి. ఏ. గారు

శరీర వ్యాయామబోధనము

ఈ ప్రొఫెసరుగారు యోగశాస్త్ర కార్యములందన మాప్రజ్ఞ గలవారని వారసత్వవాదాటితో నొసంగు గంభీరోపన్యాసములను వినినవారి కందరికిని తెల్లముగాఁ పోదు. వీరు పర్యవేక్షించుచు శరీరవ్యాయామవిధానములను స్వయముగచేసి చూపుచుందురు. వానిని తెలుపునట్టి పటమును చిన్ని పాత్రమును వీరి శిష్యులు రు 1-8-0 కు విక్రయించుచుందురు. వీరు చెప్పిన రాజధానివారు. పట్టణీయులను కృతాధులై, “బాల్య యోగవదంతలందు కడు దుష్ఫలస్థితిలో ఆ నాశోగ్రదతయందున్న సేను సర్వేశ్వరానుగ్రహమున దృఢగాక్రమదను సంపూర్ణారోగ్య వంతుడ నైతిని. నాకు కలిగిన యీలాభమును నాజేతీయుల కందరికిని గూడ చేకూర్చుటకు నేను ఆసక్తు హిమాచల పరితమగు భరతఖండమునందంతటను సంచారముచేయుచు బోధించుటయే పనిగా పెట్టుకొంటిని. పంజాబు, సత్యుక్త వంగరాష్ట్రములందు నేలకొలిది యువకులు నాబోధనలవలన ఆరోగ్యవంతు లగుచున్నారు” అని ప్రొఫెసరుగారు నుడివిన వాక్యమునందతితయోక్తి యొక్కింతయూను లేదు. వీరు ఎగ్జూరులో టైబుప్రేషనుకు సమీపముననున్న కలకలకణ్ణుకు శ్రేష్ఠిగారి సత్రమున కెదుటనున్న రైలువేస్కూలులో ప్రతిదినమును ఉదయము 6½ మొదలు 7½ వరకును యువకులకు బోధించుచుందురు. యువకులేగాదు పెద్దవారుగూడ వాని చట్టనిందినవో సంపూర్ణారోగ్యమును బడయగలుగుదురు గాన ఆంధ్రీహాదరులు వీరిని సందర్శించి తగినలాభమును బడయదురుగాక అని ప్రొఫెసరుగారి యుపన్యాసములను వినినవారికరు మోక్ష వాసిరి.

* * * * *
ప్రొఫెసరు మోహను సి. ఆర్. డి. నాయుడుగారు

ఉపవ్యాసములు

7 వ తేది శుక్రవారం సాయంత్రము 5-30 కు సాత్ యుండిండు అధర్విట అసోసియేషను - పిల్లల పాఠశాలలో “మానసిక శారీరక విజ్ఞానము అనుభవశక్తి” అను విషయమును గూర్చియు, 8 వ తేదీని సాయంత్రము 5-30 కు ముగ్గురి విలాస సభలో, వి. పి. హాలు. యోగమును గూర్చియు, 9 వ తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు తిరువల్లిక్కేటి బీచి ప్రెసిడెన్సీ కాలేజికి ఎటుట హిందూదేశ సంక్షేమమును గూర్చియు ప్రొఫెసరుగారు పర్యవేక్షించెదరు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 6-వ తేది

గురువారము

శ్రీ రామనవమి

నేడు పరమపవిత్రదినము. ఏకపత్నివ్రతుడును, అజినమాట తప్పనివాడును, పితృవాక్య పరిపాలకుడును, పూర్ణావతారుడునగు శ్రీరాముడు నేడు అవతరించెను. శ్రీరామనామము కన్నను ప్రేయమగు నామము వేరొండులేదు. జనుల నెల్ల రను, తన నామమాధుర్యముచేతను, గుణమాధుర్యముచేతను, శ్రీరాముడు రమింపజేయుచున్నాడు. ఆంధ్రులకు శ్రీరాము డిష్టదైవము. రామమందిరము లేని గ్రామ మాంధ్రదేశమున సామాన్యముగ నుండదు. అన్ని వర్ణముల వారును శ్రీరాముని భజితులు, సేవింతురు, కీర్తింతురు. శ్రీరాముడు నరులలో నరుడు. దైవములలో దైవము. మానవత్వదైవత్వముల సమ్మేళనము, శ్రీరామావతారమునందు గాన్పించును. రామనామస్మరణయందు ఆంధ్రులకు గల ప్రీతి అపారము. రామనామమును జపము జేయుచు, రామకోటిని వ్రాయుచు, సీతాకళ్యాణములను జరుపుచు, రామకథలను పాడుచు, ఆంధ్రులు తరించుచున్నారు. ఆంధ్రదేశమునం దెల్ల పావనక్షేత్రముగు భద్రాచలమున, నేడు ఆంధ్రయాత్రికులు గుమిగూడి సీతారాములను సేవించెదరు. భద్రాద్రి రాముని నెలకొల్పిన రామదాసు పరమభాగవతోత్తముడు. రామదాసచారిత్రము, హిందూదేశమునం దెల్ల పఠంపబడుచున్నది. రామప్రతిష్ఠకై, ఆమహాభక్తుడు పడిన కడగండ్లు, తెలచిన మాత్రమున ఎట్టివారి నయినను కంపింపజేయక మానవు. రామదాసుని గాఢభక్తియే, శ్రీరామానుగ్రహము నతడు బడయుటకు కారణమయ్యెను. అత్యంతదుఃఖసమయమునందు సయితము, రామదాసుగారికి శ్రీరామునిపై విశ్వాసము దొలగలేదు. రామదాసు పడిన బాధలు ఊరకజాలేదు. ఆంధ్రదేశమున హిందువులకును మహమ్మదీయులకును గలిగిన సఖ్యమునకు భద్రాచలము ప్రధానచిహ్నమయ్యెను. పరస్పరమితసహన మక్కడ పాడుకొనెను. భద్రాద్రిదేవాలయమును పోషించెడి నైజాము ప్రభుత్వమునందు, హిందువులకును మహమ్మదీయులకును చిరకాలమునుండి దృఢసఖ్యము ప్రబలియుండెను. నేటికిని, అట్టి సఖ్యము మరియొక భాగమునం దెక్కడను గానరాదు. ఆధ్యాత్మికచింతయందును, భక్తిపారవశ్యమునందును, కలిగెడి సంయోగమే నిజ సంయోగము. కేవల బాహ్యచిహ్నముల నాధారము జేసికొనెడి సఖ్యము బలముగ నుండనేరదు.

రామ, రహిమ్ నదముల పోల్కి, హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనమును ప్రతిపాదించుచున్నది. శ్రీరాముని, అన్నిజాతులును, అన్నివర్ణములును సేవింపవచ్చును. త్యాగరాజభక్తుడు, శ్రీరాముని యందు సర్వమోసారమును కనుగొనెను. వివిధ దైవములకును శ్రీరామునియందు సమన్వయము గల విధ ప్రహించెను. ప్రమాదులగు శివ, శేష, బ్రహ్మల లక్షణములను శ్రీరామునియందు కనిపెట్టి, శ్రీరాముని పాదపద్మముల నాశ్రయించి, తరిం

చెను. రామనామ మాధుర్యమును, గానరూపమున విస్మరింపజేసి, ఆంధ్ర ద్రవిడ దేశములను రెంటిని ఆహ్లాదమున ముంచివేసిన మహామహాడు, త్యాగరాజు. త్యాగరాజకీర్తనములను విని యానందింపనివా రెవ రుండురు? వాని మాధుర్యము నాస్వాదించిన కొలదియు, మోడు లగు హృదయములు సయితము భక్తిచే పల్లవింపకుండునా? జ్ఞాన, భక్తి, నైరాగ్యముల కలయికను, త్యాగరాజు శ్రీరామునియందు గాంచెను. జ్ఞానులు శ్రీరామకథ నుండి ఆధ్యాత్మికతత్వమును గ్రహించిరి. భక్తులు శ్రీరామభక్తిని గ్రాలి, సుఖము గాంచిరి. సాధకులకు శ్రీరాముడు ఆదర్శపురుషుడు. శ్రీరాముని సత్యశీలమును, అనుసరించుటకు, వారు సాధన జేసిరి. ప్రజాసామాన్యము కేవల రామనామ స్మరణచే, తరించుచున్నారు. రామస్మరణ, అత్యంత సుఖదాయకము. ఎట్టి కష్టములయందయినను, అయ్యది శ్రమను బాపును. సుఖము నిచ్చును. ముదమును చేకూర్చును. జ్యేష్ఠమును పోగొట్టును. ఆంధ్రజాతియొక్క సహజస్వభావము, ఆంధ్రుల యుష్టదైవ మగు శ్రీరాముని గుణరాశి కను గుణముగ నున్నది. సమన్వయ మూర్తియగు శ్రీరాముని సేవించెడి ప్రజలకు సమన్వయమునందానక్తి ఎటుల గలుగకుండును? ఆంధ్రదేశము నందు, జ్ఞాన, భక్తి, నైరాగ్యములకు సమన్వయము గలదు. ఇందుకు పోతనమహాకవి రచించిన శ్రీమద్భాగవతమునకన్న ప్రబలినిదర్శన మేమి గావలయును?

మహాభక్తుల చరిత్రమును రచించుచు, పోతన చూపిన భక్తిరసము నిరుపమానము. నైరాగ్య శ్రావోధము అపారము. కాని, ఈరెంటికిని జతగ జ్ఞానము కలసి ప్రవహించుచుండును. జ్ఞానసిద్ధియు భక్తిపారవశ్యతయు, పోతన భాగవతపఠనముచే గలుగుననుట నిశ్చయము. ఆంధ్రదేశమున పెక్కుమంది జ్ఞానులు, భక్తులు, నైరాగ్యసాధకు లుదయించిరి. అందరియందును, మూడుమార్గములును సమ్మేళనము జెందినటుల గన్పట్టును. ఆంధ్రులలో పోతన, రామదాసు, త్యాగరాజు మొదలగు మహాభక్తులుగలరు. వేమన, వీరబ్రహ్మము, మొదలగు ప్రజల విరాగులును జ్ఞానులును కలరు. కాని, వీరిలో నెవరును ఒక్కమార్గమే ఉత్కృష్టమని తెలిపి, ఇతర మార్గములను నిరాకరింపలేదు. అన్నిటియొక్క విలువను గ్రహించి, వీరు సమ్మేళనము గావించిరి. ఈమార్గములు రూపమునందు భేదముగ గనుపించినను, మూలపదార్థమునందు ఒక్కటియే యని గ్రహింపవచ్చును. పరమేశ్వరుని జేరుట కిది సాధనమార్గములు. ఈమార్గములను విడిదియుటకు గాని, విభజనచేయుటకుగాని సాధ్యపడదు. సర్వమును భగవానునికి ఆర్పణజేసినను, జ్ఞానదృష్టితో జీవాత్మల పరమాత్మల సంయోగమును గాంచి ఆత్మసాక్షాత్కారము గాంచినను, ప్రయోజన మొకటియే. ఒకమార్గమునందు రెండవమార్గము లీనమైయుండును. జ్ఞానులును భక్తులును సహన దృష్టితో ఒండురుల మార్గములను వీక్షించుచో, సమన్వయము గురుతును. అట్టి సమన్వయ దృష్టి ఆంధ్రుల కలవడెను. శ్రీరాముని ఆరాధనయందు, జ్ఞాన భక్తి మార్గములకు గనుపించెడి విభేదము తొలగిపోవును. భిన్నమార్గములకును, భిన్నదైవములకును, భిన్నసాధనలకును, శ్రీరామునియందు కలయిక ఏర్పడుచున్నది. ఎల్లరకును సుఖమునిచ్చునది శ్రీరామనామము. మోక్షానందమును పొందుటకు, మానవకోటి పాలుబడుచుండును. జీవితపరమార్థ మిదియే. పలువిధసాధనలయందేక మిదియే. అట్టియాధందమును పొందు

ట, కీలోకమునందును, పరలోకమునందునుగూడ సాధ్యమే. రామనామస్మరణ, ఇహపరసుఖసాధన మని, జ్ఞానులును, భక్తులును గ్రహించుచున్నారు.

శ్రీరామునియందు, మానవత్వము, దైన త్వము గూడ సమ్మిళితమై యుండుటచే, సామాన్య జనులకును, మహామహులకునుగూడ రామనామము తారక మగుచున్నది. ఎల్లరును శ్రీరాముని భజించి తరించుటకు, చక్కచివ్వి లేర్పడుచున్నది. నరుడును, నారాయణుడును, శ్రీరామునియందు సమ్మిళితమగుటచే, రామావతారము పూర్ణావతార మయ్యెను. ఒకమాట, ఒక బాణము, ఏకపత్ని, రాముని జీవిత రహస్య మని, త్యాగరాజు గానము జేసెను. శ్రీరాముని రాజ్యమునందు, అన్యాయము జరుగలేదు. ప్రజల కెట్టి య సౌఖ్యము గలుగలేదు. దుర్మార్గుమునకు తావు లేకుండెను. సామాన్య జనులయభీష్టము శ్రీరామున కెప్పటికప్పుడు తెలియుచుండెను. రజకు నొక్కని యపవాదమున కయినను తావు లేకుండుటకు, శ్రీరాముడు తనధర్మపత్నిని సయితము కాననమునకు పంపియుండెను. ప్రజల యభీష్టమును సత్కరించుటలో, నింతకన్నను నుదారముగ మెలగుటకు సాధ్యపడునా? రామరాజ్యమునకు సాటి మరియొకటి లేదు. ప్రజలను కన్న తండ్రికన్న నెక్కుడు ప్రేమతో పోషించి కాపాడుటచేతనే, రామరాజ్యము సర్వలోక ప్రసిద్ధమయినది. నేటికిని, రామరాజ్యమే ఎల్లర కాదర్శ ప్రాయ మగుచున్నది. శ్రీరాముని త్యాగమునకు సాటి వేరేది గలదు? పితృవాక్యమును పరిపాలించుటకు, శ్రీరాముడు రాజ్యమును విడిచి, సతీసమేతుడై పండ్రెండువత్సరములు కాననముల కేగి, సహింపరాని కష్టములనెల్ల భరించి, పడరాని ఇడుమలనెల్ల గుడిచి, సత్యముపై గల ఆదరమును జూపెను. రామునిచారిత్రమునందు, కళంకము లేదు. మానవశరీరధారుల కుండెడి సహజలోపములు సయితము గానరావు. శ్రీరామచంద్రుడు ఆదర్శకు డగు రారాజు. నరశ్రేష్ఠుడు. వీరాధిపీరుడు. నిరుపమానశౌర్యవంతుడు. భక్తులపాలిటి కల్పితపు. భూతదయాపరిపూర్ణుడు. శరణాగతవత్సలుడు. నరులు, వానరులు, భల్లూకములు, నీచ జాతులు, రాక్షసు లను భేదమును పాటించక ఎల్లరను సమానముగ నాదరించి ప్రేమించి, గుణమే ప్రధానమని అంగీకరించిన దౌహర్యవంతుడు. ప్రజాస్వామ్యాశయములు గల యీదినములలో సయితము, నిట్టి ప్రేమ ఎక్కడను గానరాదు. పతిపూర్ణ మగు నీశ్వరాంతసంభూతు డీతడు.

ఆర్యావర్తము రాక్షసుల క్రూరకృత్రిములచే తోభిల్లుచున్న సమయమున, శ్రీరాము డవతరింపవలసిన యనసర మేర్పడెను. దుష్టశిక్షణము శిష్టరక్షణముగావించి, ధర్మమును సుస్థాపితముగావించి, ధర్మరాజ్యసౌఖ్యమును ప్రజలనుభవించునటుల జేసి, శ్రీరాముడు ఆవతారమును చాలించెను. రామభక్తిసామాన్యమునందు ఏమానవులు పిలలాడుచుండురో, ఆమానవులు ధన్యులు. ఆమానవుల సందర్శనమే, ఆత్మంత్రాహ్లాదప్రదమని, త్యాగరాజు కీర్తించెను. అట్టిశ్రీరాముడు దన్నించిన పవిత్రదినము నేడే. సత్య, ధర్మములకు పునరుద్ధరణము గలిగినదినము నేడే. మరల సత్యధర్మాచార్యమునకు రామభక్తుడు గాంధీ మహాత్ముడు నేటి దినమునే ప్రతిష్ఠాదినముగా విధించెను. ఇట్టి పవిత్రదినమున, భారతవర్షము ఉపవాసము గావించి, సత్యధర్మాచార్య సత్య ప్రతిజ్ఞను గైకొనును. ఇట్టి ప్రతిజ్ఞ ఫలింపకమాననా? శ్రీరాముని భావించి, దృఢసంకల్పముతో భారతవర్షము ఏకాభ్యమును నిర్వహింపదలచినను, అది నెరవేరక

తప్పుదు. రాముని ప్రతిజ్ఞ ఒక్కటియే. రాముని వాక్యమొక్కటియే. దానికి తిరుగురాదు. రామ భక్తుల ప్రతిజ్ఞ సయితము, వారికి నిండుభక్తివిశ్వాసము లుండునని, తిరిగిపోవుటకు వీలులేదు. రామ భక్తులగు ఆంధ్రులు నేడుగావించెడి దృఢసంకల్పము శ్రీరామానుగ్రహమువలన తప్పక ఫలించును. స్వరాజ్య స్వరాజ్యములు లభించుటకు, రామభక్తి యనుకూలించును. శ్రీరాముని సంస్మరణముచే భారతీయుల దుఃఖము తలగి నుఖము సిద్ధించును. అధర్మమును, అసత్యమును తొలగి ధర్మమును సత్యమును సంస్థాపితమగును. రాజాపుస్వరాజ్యము ధర్మమునే యాధారముగ నైకొని, ధర్మరాజ్య మగును. భావిపునర్నిర్మాణమునకు రామభక్తి మూలాధారమై, ఐహిక ఆముష్మిక సౌఖ్యము నొస గుచ్చును. శ్రీరామనవమియు, జాతీయవాసరాంభమును ఒక్కదినమున తీటస్థించుట, ఆర్యావర్తమునకు మహద్భాగ్యమని చెప్పకతిరదు. ఈదినము సుదినము. నేడు భారతదేశమునందంతటను, గావించెడి నిశ్చయము, రామకటాక్షమువలన త్వరలో సఫల మగుగాక! ఉపవాసవ్రతానుష్ఠానము, ధర్మ సంరక్షణకును, సత్వరకార్యసిద్ధికిని తోడ్పడుగాక!

సర్ మైకేలు ఓడ్డయరుగారి విమర్శనము

మాంటాగూగారు, కేంద్రీజ్ఞిగరమునందొచ్చిన సంపూర్ణాపన్యాసమును నిన్నటిదినము ప్రచురించి యుంటిమి. మాంటాగూగారు, లాయడు జార్జి, కర్జన్ ప్రభువుగార్లు దురాలోపణలను సహేతుకముగ ఖండించియుండిరి. మాంటాగూగారి ప్రసంగము, సర్ మైకేలు ఓడ్డయరుగారు చెలరేగుట కవకాశ మొసగినది. ఈసందు జూచికొని, ఓడ్డయరు గారు తమ చర్యలను సమర్థించుకొనుట వింతగాదు. మార్క్సింగుపోస్తుపత్రికకు వ్రాయుచు, ఓడ్డయరు గారు మాంటాగూగారు చేసిన అన్వాయములను పేర్కొనిరి. ఆ అన్వాయ మేది? మ్యునిసిపలు స్కూలు హెడుమాస్టరుగారిని, తమ విద్యార్థులలో ప్రధానదుర్మార్గులను కనుబట ప వ ల యు న ని, మార్షలు లా యుద్యోగులు కోరినట్లు. తమ కడి సాధ్యపడదని, హెడుమాస్టరుగారు దెలిపిరట. అంతట ఆర్గురు పిల్లలను దండన నిమిత్తము వీరు ఎదుటబెట్టిరట. కాని వీరు బలహీనులుగ గనుపించుటచే, మార్షలు లా యుద్యోగులు వీరిని నిరాకరించి, బలిష్ఠులగు నార్గురు విద్యార్థులను దండన నిమిత్తము ప్రత్యేకించిరట. ఈ వింతప్రవర్తనము గూర్చి డయరు సేనానిని హెంటరు కమిటీసభ్యులు పరిశీలించియుండిరి. మార్షలు లా యుద్యోగుల ప్రవర్తనము నిరసింపబడెను. ఈ యుద్యోగులకు న్యాయము చేకూర్చి, వారికి గలిగిన యవమానమును శాపుటకు, ఓడ్డయరుగారు పలువిధముల ప్రయత్నించిరి గాని, లాభము లేక భోయెను. మాంటాగూగారు చేసిన ఇట్టి యన్వాయము అను ఓడ్డయరు గారు పేర్కొనిరి. ఓడ్డయరుగారి పద్ధతు లే ఇప్పుడు కొనసాగుచున్నందులకు, వారి హృదయము సంతృప్తి కెందచచ్చును. మాంటాగూగారి యడ్డంకి గూడ దీరుటచే, నిరంకుశత్వము యథేచ్ఛగా రాజ్యము చేయుట కావశ్యము లేదు. మాంటాగూగారు ఉద్యోగమును విడిచివేయుటకు, మార్క్సింగుపోస్తుపత్రిక సంతసించినను, రిజింగు ప్రభువుగారు సంతోషము రాజ, ప్రతినిధిపదవినుండి తొలగి వలయునని ఈ పత్రిక కాసించుచున్నది. ప్రస్తుతసమయమున పరిపాలింప దగినవారు మార్క్సింగు పోస్తుపత్రిక కిద్దరే గనుపించుచున్నారు. వీరిలో సర్

జాతీయ దీక్షా వారము

శ్రీరామ నవమి మొదటిదినము

స్వరాజ్య స్థాపనమునకు

కాంగ్రెసునందు సభ్యుల జేర్పుడు తలకు స్వరాజ్యనిధిని పోషింపుడు
ఖద్దరు వ్రతమును స్వీకరింపుడు అహింసా సత్య ధర్మముల నారాధింపుడు

అస్పృశ్యతను తొలగింపుడు

హరితాళము - దేశీయుల కందరికి 13-వ తేదీ

బొత్తుగా వీలులేని రాష్ట్రములవారికి 14-వ తేదీ

గాంధీమహాత్ముని, నాయకులను భజియింపుడు

మైకేలు ఓడ్డయరుగారు రొకరు. రెండవవారు, నైన్యాధిపతియగు రాలిస్సను ప్రభువుగారు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో సర్ మైకేలు ఓడ్డయరు గారికి హిందూదేశపరిపాలనమును ఒప్పుగించినచో, నాశ్వర్యపడ నవసర ముండదు.

రాజ్యాంగసంస్కరణములలో మార్పు

ప్రస్తుత సంస్కరణ విధానమును, పదివత్సరములగడుపుదాటకముందే మార్పు వలయునని కోరుచు, హైందవశాసనసభవారు వెనుక నొక తీర్మానము గావించియుండిరి. ఇటుల మార్పుజేయుటకు వీలుండదని, లాయడు జార్జి, మాంటాగూగార్లు కామన్సునభలో నిటీవల ఖండితిముగ బలికియుండిరి. శాసనసభవారి తీర్మానమును చుటుకనజేసియుండిరి. కాని, అరల్ వింటరుటనుగారు కామన్సునభలో దెలిపిన ప్రకారము, శాసనసభవారి తీర్మానమును గూర్చి నైకొంటు పీలుగావుడు ఆలోచించుచున్నటుల దెలియుచున్నది. మొదట ససేమిరా యనిన విషయమే, మతల నాలోచనక్రిందకు వచ్చుట చిత్రము. పదివత్సరములలోపల ఏదియో నొక విధమున సంస్కరణములలో మాట్టు గలిగినంత మాత్రమున ప్రజలకు సంతృప్తిగలుగదు. ఆమార్పు ప్రజాభీష్టమున కనుగుణముగ నుండవలెను. ప్రజలు స్వపరిపాలనము గోరుచున్నపుడు, వారు స్వల్పమగు మార్పులకు సంతసింపరు. అందుచే, పీలు ప్రభువు గారి పునరాలోచనవలన దేశమునకు విశేషలాభము గలుగవని ఎంచజాలము. అయినను, ప్రభుత్వకార్యదర్శి తనవిగుచ్చును కొంతతగ్గించుట జూడ, వారు గూడ ప్రజేచ్ఛయొక్క జలిమిని గ్రహించుచున్నటుల కనుగొనవచ్చును. ప్రభుత్వకార్యదర్శి తనరయినను, మంత్రివర్గ మేదియయినను, ప్రజలు దృఢ నైత్యతై పాటబడుచో, వారియభిలాషలను తీర్చుకుండుటకు ప్రభుత్వమువారికి వీలుండవను సత్యము మాత్రము ఇందుమూలమున నెల్లజియుచున్నది. మహాత్ముడు విధించిన నిర్ధారకార్యక్రమమును ప్రజలు పూర్తిజేసి, తగిన శక్తిని సంపాదించుచో, కొయలిషరు పక్షమువారుగాని మరియేయితర పక్షమువారుగాని సత్వోస్వరాజ్యచిద్ధి నాటనికి వరుస బూతురు.

భారతదేశపు ఋణము

రైల్వేవ్యయము నిమిత్తము రాజాపు అయిన సంవత్సరములలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నూట ఏబది కోట్లను ఖర్చుపెట్టెదరు. ఇందుకొరకు, వీరు ఇంగ్లండులో 5 కోట్ల సవరణల ఋణమును బదులు దీసికొనుచున్నారు. ఇందుకు ఫల మేమగుచున్నది? రైల్వేపరికరములను, ఎక్కడ చౌకగ దొరకిన నక్కడ కొనుటకు, శాసనసభవారి రిజివరకు నిశ్చయించిరి. కాని, ఆంగ్లదేశపు ధనవంతులు తాము ఋణ మిచ్చినందులకు ఫలితముగ, రైల్వే పరికరములను ఇంగ్లండునందే కొనవలయునని, ప్రభుత్వ కార్యదర్శిని ప్రోద్బలపరుచుచున్నారు. ఇంగ్లండు నుండి హిందూదేశము సరకులను తగినంతగ కొనుట లేదని, లాయడు జార్జిగారు విచారించుచున్నారు. చౌకగ దొరకుచోట కొనుటకు హిందూదేశము సరకు స్వాతంత్ర్యమున్నను, ఇంగ్లండునందే రైల్వేసామానులలో విశేష భాగము కొనబడునని, అరల్ వింటరుటనుగారు ధూహించుచున్నారు. ఋణపడియున్న హిందూదేశము, వేరొక ప్రదేశమున కొనుటకు సాధ్యమేనా? ఇందునుగూర్చి బొంబాయి నైతికసంఘమువారు తమ యసమ్మతిని తెలుపుట తొలివార్త నుండి. కాని, ప్రయోజన మేముండును? ఆయ, న్యయాధికారము, ప్రజలకు పూర్ణముగ హస్తగత మయినపుడు గాని, వారి యిచ్చ కొనసాగినరకు.

డిలాహా హత్త్య.

హైకోర్టులో సివిలు కేసు.

మదరాసు జమీందారుల కళాశాలకు ప్రెస్విటేరియన్ నుండి పంపబడిన డిలాహా ఆఫ్ ది కేజు ఆర్. సి. ఎ. హైకోర్టు గారి కడంబూరు జమీందారు సింగంపట్టి కుమార్ జమీందారుల నైపదిత్తుల రూపముల సమ్మతులకు సివిలు కేసు తెచ్చెను. విరూపుడు కలసి కళాశాలను డిలాహా చలించినవాడము. తేబడెను. ప్రతివాడు లిరువురును తనవై హాసబదీ బాధ్యతను అంగీకరింపలేదు. ప్రధానన్యాయమూర్తి ఇరుపక్షములవారిని తనకిది పిలిపించి వారికి రాజీనామా కుదుర్చుటకు పూనుకొనెను. తనకే బాధ్యతయులేదని ప్రతివాడులు చెప్పకొనెను, వాదము ప్రతివాదమును ముగియును. ఇది ప్రతివాడు లిరువురును హమీదులకు రూపముల వివాదాలైనవియు ఒకటే. ఇందు వాదులుగావుడు హిందూత్వము తెలుపుచున్నట్లు ప్రధాన న్యాయమూర్తి నిర్ణయించెను.

విదేశ వార్తలు

భారత వ్యవహారములు

అంగ్ల దేశమునందు రైల్వే ఋణము గొనుట

కామన్వెల్త్ యందు చర్చ

ఏప్రిల్ 4:—భారత ప్రభుత్వమువారు రైల్వేల నిర్మాణమునకుగాను అంగ్ల దేశమున 5 కోట్ల 50 లక్షలను బుణము దీయుట కనుచుంపడెనను బిల్లు కామన్వెల్త్ యందు దీక్షమున రెండవ పర్యాయము జరుగబడెను. ఇదివరకువలెనే ఈ మొత్తమున చాలభాగము అంగ్ల దేశమునందే వెచ్చింపబడునని సభ్యులకు నమ్మకము గలుగునటులు తేయుటకు వింటర్లను ప్రభువు చాల శ్రమ పుచ్చుకొనెను. 1921-22 సంవత్సరమునందు భారత దేశమునందు రైల్వేలపై వెచ్చింపబడిన మొత్తములో 110 లక్షల సవరణల సరకులు అంగ్ల దేశమునండి క్రయమునకు దీసికొనబడెననియు 157000 సవరణల సరకులుమాత్రము విదేశములనుండి దెప్పింపబడెననియు వింటర్లను ప్రభువు నడిపెను. (హార్నిము)

ఈ బిల్లునకును భారత ఆదాయ వ్యయపట్టికకును సంబంధము లేదు. ఆ పట్టికపై చర్చ జరుగుటకు పూర్వము చాలాసమయములకు పూర్వమే ఈ బిల్లు రచింపబడెను. ఈ బుణము మొత్తము రైల్వేలపై రాబోవు 5 వత్సరములలోను వెచ్చింపదలచిన మూలధనములో సగమునందు. దీనికిని ఆదాయవ్యయపట్టిక యందలి లోటునకును యెట్టి సంబంధమును లేదు. ఈమిగిలిన సగము మొత్తమును భారత దేశమునందు బుణము గొనబడును. భారత కాపన సభవారిచే ననుమతింపబడిన అక్వర్టర్ల విచారణ సంఘమువారు గూడ నీ బుణమును దీయుట యావశ్యకమని తెలిపిరి.

మేజరు గ్లీన్ గురికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు వింటర్లను ప్రభు బిల్లు నడిపెను. భారత ప్రభుత్వమువారు రాబోవు నైదు వత్సరములలోను రైల్వేలపై వెచ్చింపదలచిన 150 కోట్ల రూప్యములను ప్రస్తుతమున్న రైల్వేల శక్తివృద్ధి తేయుట కుపయోగింపబడునగాని క్రొత్త రైల్వేలు నిర్మింపబడవు. ప్రత్యేక సంఘము లెవ్వరిని ఇట్టి కార్యమునకు గడగిన దప్ప ప్రభుత్వమువారు క్రొత్త రైల్వేల నింతలో నిర్మించుటకు సంసిద్ధులుగ లేదు. సరకు యొక్క గణము, పెంపున బట్టి చతురగా దొంగ ప్రదేశములలో నీ సరకులు గొనవలెనను నిజమయినను బ్రిటిషు వర్తకులనుండి విశేష సరకులను కొనుటకు యెక్కువ అవకాశములు తేవని దలచుట కట్టి యాధాతమును లేదు. బ్రిటిషు వర్తకులు ఈ మొత్తమునందు విశేష భాగము తమవద్దనే గొనుటకు వీలగునటుల పెండ్రెన్లను సంపాదించి నాకు నమ్మకము గలరు.

భారత దేశము - జెనోవా

ఏప్రిల్ 4:—ఇండియా కాన్ఫెరెన్సు నందు సభ్యులగు దక్షిణ యిండాలియన్లు, జెనోవా సమావేశమునకు భారత ప్రతినిధిగ జనెడరు.

భారత దేశమునకు విమానరహదారి

మార్చి 31:—అంగ్ల దేశమునండి ఇండియా నైసాలకు వాయువిమానరహదారి నేర్పరుచుపయత్నములు గలవు అగుచున్నది. ఇందులకు 40 లక్షల సవరణలు వెచ్చింపవలెను. లండను నుండి బొంబాయికి వచ్చుటకు అయిదుగంటలను రంగును తేరుటకు 7 1/2 దినములును, హంకాంగు చేరుటకు 8 దినములును పట్టును.

భారత నౌకాలయములందు

పట్టుకొనబడిన శత్రు నౌకలు

ఏప్రిల్ 4:—కామన్వెల్త్ యందు అపెట్టుగానికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు వింటర్లను ప్రభు బిల్లు నడిపెను:—నవ విలియము మేయరుగారు భారత ప్రభుత్వమునకు యేమిటుగ నుండి భారత నౌకాలయములందు పట్టుకొనబడిన పదునొకండు శత్రు నౌకలతో వ్యాపారము సాగించుచున్నారు. ఈ నౌకలు కొంతవరకు ప్రభుత్వమువారి సామానును కొంతవరకు వివిధ వర్తకుల సరకులను మోసికొని పోవుచున్నవి. ఈ నౌకలందు కొన్ని, అంగ్ల దేశము పరిశ్రమ గలవులమధ్య వ్యాపారమున కేర్పడిన నౌకాసంఘమువారిలో గలవీ వ్యాపారమును సాగించుచున్నవి. ఈ నౌకల వలన చాల లాభము వచ్చెను. ఈ మొత్తము భారత ప్రభుత్వమువారి బొక్కసమునకు తేర్చబడును. ఈ నౌకల నెల్లప్పుటికి నీపనియందే యుంచ

జెనోవా సమావేశము.

రష్యను ప్రతినిధిత్వము.

బర్లిన్ ఏప్రిల్ 4:—జెనోవా సమావేశమున రష్య రాయబార వర్గమువారు ఈకింది విషయములను చర్చకు దీసికొనివచ్చెదనని తెలియుచున్నది.

(1) అన్ని ప్రదేశములకును నౌకావ్యాపారస్వాతంత్ర్యముండవలెను. (2) సోవియట్లు జాతీయపతాకమును అంగీకరింపవలెను. (3) అన్ని నౌకాలయములలోనికని రష్యను నౌకలు స్వేచ్ఛగ ప్రవేశింపవచ్చును. (4) వివిధ ప్రదేశములందున్న రష్యను నౌకలను తిరిగి రష్యను ప్రభుత్వమువారికి ఒప్పగింపవలెను. వీని మొత్తము పూర్వము రష్యవారి కున్న నౌకల సంఖ్య యంతయు నూటికి 60 వా, న నుండును. (5) విదేశముల యధీనమున నుండగా పాడైపోయిన రష్యను నౌకలకు నష్టపరిహారము నీయవలెను (6) డార్డెనెల్స్ యొక్క సంధిపై నియమింపబడు స: ఘము నందు రష్యనులకు సభ్యత్వముండవలెను.

సమీప ప్రాచ్య సమస్య

త్రేసునందు అసంతృప్తి

ఏప్రిల్ 4:—మిత్రిమండలివారు సమీప ప్రాచ్యమును గురించి గావించిన సూచనలు అవ్యాధముగ నున్నవని అసంతృప్తిని దెలుపుచు త్రేసునందలి తురుష్క ప్రభావతీర్థుల సంఘము కాన్స్టాంటిన్లోపిలునందలి మిత్రిమండలి ప్రాతినిధ్యమునకు కొన్ని తీర్మానముల నందజేసిరి. అడ్రియానోపిలును గ్రీసువారికిచ్చిన యెడల 50000 మంది తురుష్కులు గ్రీసు ప్రభుత్వము క్రింద బానిసత్వమున నుండవలసినవచ్చు నని వారు చెలిపిరి.

ఇజటు పాపాగారు

ఏప్రిల్ 4:—ఇజటు పాపాగారు మిత్రిమండలి ప్రధాన పట్టణములనుండి తిరిగి కాన్స్టాంటిన్లోపిలునకు వచ్చిరి. మిత్రిమండలివా: సూచనలు ఇదివరకుంటే జాలసరసముగ నున్నవనియు రాబోవు సమావేశమున తురుష్కులు తమ యాశయముల నందుటకు వీలుకల్గుననియుచున్నదనియు ఇజటుపాపాగారునుడిపిరి.

అంగోరా ప్రభుత్వము

కెమలుపాపాగారు అంగోరాను జేసిన వెంటనే అంగోరా కాపనసభవారు రహస్యముగ సమావేశమై మిత్రిమండలి మరతులను చర్చించుచుండిరి. అంగోరావార్తాప్రతిక లింకను మరతుల యొడ నసంతృప్తికి గనబడుచుచున్నది. అన్ని ప్రదేశములందును మరతులయెడల నసమృతుల దెలుపుటకు సభలు గావించబడుచున్నవి. జాతీయప్రభుత్వ మరతుల యందెట్టి మార్పులను గావింప వీలులేదని వారు తెలుపుచున్నారు.

నుద్దేశింపలేదు. కాని ప్రస్తుతి మిట్టుపయోగించుట యుక్తమగుటచే నట్లు చేయబడెను. ఇది వత్తక సంఘములకు పోటీగా నడుపబడుచుండుట లేదు.

భారత దేశములో వర్తకము

ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము

ఏప్రిల్ 4:—ప్రధానమంత్రిగా రిడి:మున జెనోవా సమావేశమున గుఱించిన కామన్వెల్త్ సభయందలి తమ యుపవ్యాస సంబద్ధమున నిట్లు నడిపిరి:— యూరపువ్యాజిన్య పునర్నిర్మాణములన బ్రిటిషు దేశమునకు అన్ని విధములగాను లాభమే. భారత దేశమునందు ప్రాజీయకమేవారి ప్రయత్నముల వలన భారత దేశమునందు అంగ్ల వ్యాజిన్యమునకు కొంతవరకు నష్టము గలిగెనని యెప్పుకొనక తప్పదు. భారత దేశము యూరపు నందు వర్తకము వలన దనకు వచ్చిన మొత్తమును వెచ్చించి బ్రిటిషు దేశమునందు సరకులను గొనుచుండెడిది. కాని యూరపునందలి వర్తకము ముందగవనమును పట్టుటచే భారత దేశము అంగ్ల దేశములో నిశితరతువలె వ్యాపారము జరుపుటకు వీలులేకుండెను. కాబట్టి యూరపునందు వ్యాజిన్య పునర్నిర్మాణములన మనకు చెంతవిధములుగను లాభము గలుగును.

భారత దేశము - అధిక సంస్కరణములు.

ఏప్రిల్ 4:—కామన్వెల్త్ సభయందు కావిండిపు బెంటికు గానికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు వింటర్లను ప్రభుత్వ బిల్లు చెలిపెను:— 1923 సం॥ నకు పూర్వమే అధిక సంస్కరణలను ప్రసాదించవలెనని భారత కాపనసభవారు గావించిన తీర్మానమును పీలు ప్రభువు విపులముగ పరిశీలించుచున్నారు.

పూనా దక్కనుసభ

శ్రీనివాసకాశ్రిగారి ప్రసంగము

మితవాదుల కర్తవ్యము

పూనాలో 4 వ తేదీ రాత్రి దక్కనుసభవారి ఏర్పాటు ప్రకారము కావతుగారి అధ్యక్షతనకుండ గొప్పసభ జరిగినది. ఆసభలో రైటుహాసలీలు వి. ఎస్. శ్రీనివాసకాశ్రిగారు ప్రసంగించి 5 వ తేదీ వుదయమున బొంబాయికి వెళ్లిరి. బొంబాయి నండి చెన్నపురికి వెళ్లెదరు.

లండనులో సామ్రాజ్య మంత్రుల సభలోను జనీవాలో నానాదేశ సంఘ సభలోను వాషింగ్టనులో నైస్యములను తగ్గించుటకునుగార్చిన సభలోను తాను చేసిన పనిని కాశ్రిగారు వివరించిరి. ఇంకను హెమ్మిగా సంస్కరణముల నొసంగవలెనని మనదేశీయులు కోరెదగినదే గాని ప్రస్తుత మట్టి సంస్కరణములనొసంగుటకు అంగ్ల దేశీయులు విముఖులుగానున్నారని తేను యిటీవల ఆదేశమున కేసినపుడు పొడకట్టినది. యువరాజు గారికి స్వాగతిమియ్యక పోవుట గొప్ప అవమానమని అంగ్ల దేశమువారు భావించుచున్నారు. అందువలన ఆదేశమునందు భారతీయుల అభివృద్ధికి ప్రతికూలురుగ నున్నవారికిపుడు బలము చేపూరినది. గాన హిందూదేశమున కొందరు యువరాజుగారికి స్వాగతి మియ్యకున్నను, అధిక సంఖ్యాకులు రాజభక్తి కలిగి యున్నారనియు వారు స్వాగతిమిచ్చినారనియు బ్రిటిషు దేశమునను అధినివేశములలోను మనము మొదట బాగుగా వెల్లడి చేయవలసియున్నది అట్లు చేసినగాని మరల సంస్కరణములు లభింపవు. ఇందులకే తేను అధినివేశములకు పోవలసిదని నీ కాశ్రిగారు నడిపిరి.

చౌబలుగారు కాశ్రిగారికి వందనముల నర్పించుచు రవీంద్రనాథుడు చెప్పినట్లు మనదేశమునకు చుట్టును ఆశేద్య ప్రాకారమును నిర్మించుట సంబంధము గాదని నడిపిరి.

పుదుచ్చేరి వార్తలు.

3 వ తేదీ ఉదయము జాడిమియలు డిపార్టుమెంటునందు ప్రాక్టూరు జెనరలుగ నియమింపబడిన సానరుగారు ఉచిత గౌరవములతో ఛార్జ్ పుచ్చుకొనిరి.

కృష్ణాజిల్లా నరసాపురములో 1922 సంవత్సరము జూలై 1 వ తేదీనుండి సబార్డినేటు జడ్జిహౌస్ స్థాపింపబడునని యావారపుగ తెలుసండు ప్రకటింపబడినది.

పర్రాసునైనిక వ్యయము

పర్రాసువారు గత రెండు వత్సరములలోను 100 మిలియనుల సవరణల మొత్తమును నైనిక వ్యయమునందు తగ్గించిరిని పర్రాసు ఆర్థికమంత్రి యగు డిపార్టీ రిక్ గూ రాక పత్రికా ప్రతినిధితో చెలిపిరి. ఇందువలన ప్రాంసు పర్రాసాబ్యాక్రమజాపేక్షతో మునిగియున్నదను విషయమునందలి యాధార్థ్యము తెల్లడియగును.

పర్రాసు డిప్యూటీల చేంబరువారు రాబోవు జెనీవా సమావేశసందర్భమున ప్రభుత్వమువారియందు నమ్మకము గలదని తెలిపిరి.

దక్షిణాఫ్రికా యూనియనునందు రోడేసియాను తేర్చుకొను విషయమును చర్చించుటకు జెనరలు స్పెల్సుగారును రోడేసియా ప్రతినిధివ్యమువారును కేపుటోనునందు సమావేశమైరి.

అంగ్ల ప్రభుత్వ ఆదాయవ్యయపట్టిక కామన్వెల్త్ యందు మే 1 వ తేదీన ప్రవేశపెట్టబడును.

జేమ్సు మిశెలుగారు సిలోను కబ్బుగు రిసర్చిమిటీ సభ్యులంగ నియమింపబడిరి.

బెల్గాష్టు హత్యలు.

ఏప్రిల్ 4:—కామన్వెల్త్ సభయందు చర్చిల్లుగాటిల్లు తెలిపిరి:—బెల్గాష్టు 10 వ తేదీనుండి మార్చి 26 తేదీ వరకును బెల్గాష్టునందు జరిగిన హత్యలలో 81 ప్రాటస్పెల్టును, 51 కాథలిక్కులును చంపబడిరి. 86 ప్రాటస్పెల్టుకును 115 కాథలిక్కులకును గాయములు తగినెను.

తిసెనుగారు కంఠమునందు ప్రణమువలన బాధపడుచుండిరి.

వాతావరణస్థితి

1922-వ సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెల 6-వ గురువారము.

Table with 6 columns: జిల్లా ముఖ్య నగరములు, ఉత్తరదిశలో వర్షము, ఆగ్రేణిలో వర్షము, తూర్పుదిశలో వర్షము, దక్షిణదిశలో వర్షము, గరిష్ఠ వర్షము. Rows include locations like విజ్ఞానపూర్, పాట్నా, సిక్కిం, etc.

సర్కారులు:- కొన్ని ప్రదేశములందు మబ్బు లాకనాది 3౪ గలవు. ఆర్ద్రత మామూలుగ నున్నది. వేడిమి హెచ్చెను. జక్కను: మబ్బులు లేవు. ఆర్ద్రత సామాన్యముగ నుండెను. కర్ణాటకము:- మబ్బు లాకనాదిగ గలవు. ఆర్ద్రత సాధారణముగ నుండెను. వేడిమి హెచ్చెను. పెంటలు:- మబ్బు లాకనాదిగ గలవు. ఆర్ద్రత అధికము. పగటి వేడిమి 101 డిగ్రీలు వాతము. తక్షిణము:- మబ్బు లాకనాదిగ గలవు. ఆర్ద్రత సాధారణముగ నుండెను. వేడిమియందు మార్పులు లేవు. పశ్చిమతీరము:- మబ్బులు లేవు. ఆర్ద్రత అధికము. రాత్రివేడిమి అధికము. మైసూరు:- మబ్బులు లేవు. ఆర్ద్రత అధికము. హైదరాబాదు:- మబ్బు లాకనాదిగ గలవు. ఆర్ద్రత అధికము. వేడిమి హెచ్చెను. బొంబాయి:- మబ్బులు స్వల్పముగ గలవు. ఆర్ద్రత సామాన్యముగ నున్నది. వేడిమియందు మార్పులు లేవు. పర్వతప్రాంతములు:- మబ్బులు లేవు. ఆర్ద్రత జక్కవ. వేడిమి దక్షిణమున వాతావరణమున స్వల్పముగ సంవలనము గలిగెను. ఎన్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్యము.

రైల్వే ప్రమాదము.

అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రత్యేకవిశేషము రైల్వే ప్రమాద వివరములు యాంత్రికవివరములు తెలుపుచున్నాడు:- కలకత్తానుండి పంజాబునకు పోవు బండ్లు ఒకపట్టావైనను పంజాబునుండి కలకత్తాకు పోవు బండ్లు మరొకపట్టామీదను పోవుచుండును. 3 వ తేదీ రాత్రి 10 1/2 గంటలకు ఎల్లీ ప్రమాద ముతేకడ ఒక బండిపోయెను. అటుపిమ్మట ఎకకోగోంగడము రాగ్గులు జాయింట్లు ఉడదీసి రైలుపట్టాను తొలగించి అడ్డముగైచిరి. పంజాబునకు పోవు మెయిలు బండి పంజాబునుండి వచ్చు మెయిలు బండి కలియుచోటి యాపట్టాలు తొలగింప బడెను. రెండవ మెయిలు బండ్లను ధ్వంసము చేయవలయునని యా తనికేసిన వారు తక్షణించిట్లు ఊహించవచ్చును. ప్రమాదము సంభవించిన నే ఆ బండియందు ప్రయాణము చేయుచున్న డిప్టీ కమిషనరీ ఇన్స్ పెక్టరు సాంతి వెల్పు గారు సమాధుమున నున్న బాగువద్దకు వెళ్లి ఇల్లీ ప్రమాదము కలిగినదియు, బండ్ల నన్నిటిని నిలిపివేయవలయుననియు పక్కనేను నకు తెలిపినవేసిరి. తక్షణమే మధువుము స్టేషనుమాట్లరు రైల్వే పోలీసు అధికారులు బండి పడియున్న చోటునకు వచ్చి ప్రయాణికులకు తగు సహాయము సుంక ప్రారంభించిరి. రైల్వే పోలీసుల వెంట్రెయరు వాచాపు 20 నుండి యుండిరి. అందు సార్వరు గారు కోరినవారితో తప్ప మిగిలినవారి కెట్టి అపాయము కలుగలేదు. సార్వరు మాత్రము మరణించెను ఈ వెంట్రెయరు దున్న ఎల్లీ క్రికెట్ బాటకు తగులబడుటచే కొందరికి గాయములు కలిగినవి. కొన్ని పోలీసుల సంచలకు నిప్పు అంటుకొనెను కాని బాబులు కాలిపోలేదు. పెంపులు బండిలో గాయములు కలిగినవారు మరణించినవారు మధువుమునకు తీసికొని పోబడిరి. 6 గురు మరణించిరి. 26 గురికి గాయములు కలిగెను. డ్రైవరు కూడ మరణించిరి. అంత్యక్రియలు చక్కగ జరుపబడెను. ఇంటర్మీడియేటు తరగతి యందు ప్రయాణము చేయుచున్న ఒక హార్వాడిన రైలుకు మరణించెను. అతివద్ద 14900 రూ. ప్యము లుండెను. ఈ హార్వాడిను పోలీసువారి వశము నందున్నది. తపోలసంచి యంతోక ఇన్స్ పెక్టరు తేటరును అపహరించుట కొరకు ప్రయత్నించెను కాని పోలీసువారు తక్షణమే అరెస్టు చేసిరి. మాజిస్ట్రేటు విచారణ యానెల 8 వ తేదీ జరుగును. బండ్లు పడి యున్నచోట సాయుధులగు పోలీసు భటులు పారావేయుచున్నారు. ప్రయాణికుల అనుభవము పాట్నా రైలుస్టాండ్ జోన్ కార్యదర్శి ఆర్. హెచ్. యల్. కస్తూరు గారిచేత కలకత్తా కేంద్ర కన్య యాబండి యందు ప్రయాణము చేయుచుండెను. ఆమె అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధిలో ఇట్లు చెప్పెను:- ఈ ప్రమాదము జరుగునపుడు నేను నిశ్చితులుకానిది. బండికింద పడగానే నేను మేలుకొంటిని. దీపము ఆరిపోయెను. బండిలో నుండి వారందరు నొకరివెనొకరు పడిరి. ఏమిట గు నుండెనో ఎ క ర కి ని తెలియదు. తెల్లవారువరకు అట్లే మేము అబండియందుంటిమి. ఈ అనుభవము మిగుల భయంకరముగ నుండెను. మా కెక్కరికి గాయములు కలుగలేదు. మధువుము వైద్యశాలయందున్న ఒక ప్రయాణికుడు ప్రతినిధిలో ఇట్లు చెప్పెను:- నేను ఇంటర్మీడియేటు తరగతి యందు ప్రయాణము చేయుచుంటిని. బండి క్రిందపడునపుడు ఒక కోయ్యు వాచేతిలోకి పొడుచుకొని పోవుటచేత మంచి గాయము కలిగెను. డెలివి ఆను నొక మార్వాడిన రైలు డిట్లు చెప్పెను. కుడిచేతియందు నా కోక బలమైన గాయము కలిగినది. ఈ ప్రమాదము సంభవించిన నే అందరు కొంత కాలము నిశ్శబ్దమై యుండిరి. కంపార్టు మెంటులలో వైన పండుకొని యున్న వారు అచ్చట నున్న వస్తువులు అన్ని క్రిందపడెను. మిత్రుగారు - కొందరు స్త్రీలు, కొందరు ఆంగ్లేయులు కెండర తరగతిలో ప్రయాణము చేయుచుండిరి. దీపములు ఆరి పోయెను. అంతరు ఒకరివై నొకరు పడిరి. పెండిచేసికొని కమాండరులు బంధువులు వాచాపు 20 నుండి ఈ బండిలో ప్రయాణము చేయుచుండిరి. వీరి కెట్టి గాయములు కలుగలేదు. వాలంటీరీ సహాయము నిరాకరింపబడుట. ప్రమాదము సంభవించినదని తెలిసినతక్షణమే గాయములు కెండినవారికి సహాయము చేయుటకు మధువుము కాంగ్రెసు సంఘమువారు కొంతమంది వాలంటీరీలను పంపిరి గాని పోలీసువారు వీరికి ఆటంకము కలుగజేసి లోకలిక పోలీసులక పోయిరి.

స్థానిక వార్తలు

కాననసభ కార్యదర్శి:- శివాను బహదరు స్వామి కట్టలు పిల్లె గారు ఇంగ్లాండును దున్నంత కాలము నూపరిం తెం డెంటుగ పనిచేయుచున్న కోలత్తూరు కడగపాచాగారు కాననసభ కార్యదర్శిగ పనిచేయుదురు. * * * * * బంగోలు పశువుల ఎగుమతి:- బంగోలు పశువులకు, బ్రిటీషు ఇండియాకు వెలుపలకు సముద్రముమీద ఎగుమతి చేయగూడదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిషేధించి నటుల, ఈవారపు ఫోర్టు మెంటులార్జి గట్టునందు కలడు. * * * * * ఆంధ్ర భూమిభిరంజక సమాజము:- ఈ సమాజపు పదునొకండవ వార్షికోత్సవము ఏప్రిల్ 7-వ తేదీ శుక్ర వారము సాయంకాలము 4-30 గంటలకు (పచ్చయప్పకళా కాల, చెన్నపురి.) జూనియర్ ఇంటర్ మీడియేటు గదియందు జరుగును. మ-రా-శ్రీ ఆదిపూడి సోమనాథరావు గారు “విద్యార్థుల కర్తవ్యములనుగురించి యుపన్యాసించురు. మ-రా-రా-శ్రీ, మాన కల్లి. రామకృష్ణ కవి, ఎం. ఏ. గారు అగ్రాసాధిపత్యము వహించురు. బొంబాయిలో లంచపు కేసు. బొంబాయిలో మ్యూనిసిపలి కమిషనరు ఫాన్. బి. శ్రేణు గారికి ఏ. ఎస్. త్యాగీగారు 5000 రూపాయలు లంచ మిచ్చెదననెనని తెలుపిన కేసు కొట్టివేయబడెను. అందుపై దొర తనమువారు బొంబాయి హైకోర్టులో అపీలు చేసిరి. 6 వ తేదీని మొదటి విచారణ జరిగినది. తూర్పు ఇండియా రైల్వే స్టేషన్లు పనివారందరు పనులలో అతిశయము చేయుచున్నారని 4 వ తేదీన గయ స్టేషను నందు 260 మంది పనివారు తిరుగ వ నుతయుండు ప్రదేశించి రనియు, బాగుంట్లు మునుపటికె నేడ చుచ్చు పనియు పరిస్థితులు తృప్తికరముగ నున్నవనియు రైల్వే ఏజెంటు ప్రకటించుచున్నారు. వీరూపాలోను హసన్ రెండవ సమావేశము భగల్పుర మునందు 15, 16 వ తేదీలలో జరుగును. గోవానరిజిల్లా నెకండరీన్ డ్యూక్ల ఉపాధ్యక్షులసంఘము వారి తృప్తియసభ 8 డేదిన కాకినాడ కాలేజీ హాలులో డి. వి. శ్రీనివాస అయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుగును. రాబోవు జాతీయ సమస్యలో లంబెన్ నగరముందు ప్రపంచ మందలి సుప్రసిద్ధులకు సత్కృత్యా శ్రుత్తుల మహాసభ సమావేశ మగును. భారత జేతముపత్తునున దాక్టరు ప్రొఫెసరుల డ్ర. జ్యోతిష్ భూషణ ఎం. ఆర్. ఎ. యస్ గారు ప్రతినిధిగ ఆంగ్ల జేతమునకు బయలుదేరులు తున్నార అతడు క్రొత్త కనుగొన్న కంఠస్వర శాస్త్రమును గురించి సభయందు చర్చించును ఈ కంఠస్వర శాస్త్రము హిందూ జ్యోతిశాస్త్రములో జేరినది. ఈ శాస్త్రవిద్య నుజ్జీ కంఠస్వరమున బట్టి ఒక మనుషుని యొక్క పాత్ర, ప్ర కృతి, భావివీతచరిత్రలు వర్ణింపవచ్చును. రైల్వే ఏజెంటు ప్రకటన దాచాపు అందుండి కలసి పట్టాలను తొలగించిని చెప్పవచ్చును. కీర్తిశేషులైన డ్రైవరు కూపరుగారు బండిని నిలుపుటకు ఎన్నియో విధముల ప్రయత్నించిరి. కాని లాభము లేక పోయెను. అయినను కూపరుగారు అజాగ్రత్తగ నుండిన బండి యంతయు ధ్వంసమై యుండును. ప్రయాణికులలో ఇంకను అనేకులు మరణించియుండురు. అసన్యాలులో 4వ తేదీ సాయం కాలము డ్రైవరు కూపరుగారి అంత్యక్రియలు చక్కగ జరుప బడెను. పంజాబునుండి కలకత్తాకు పోవు మెయిలు బండిలో సర్ విలియం విస్సెంటుగారు ప్రయాణము చేయుచుండిరి. విహార ఆక్టింగు గవర్నరు సర్. జి.వి. మెసలియారుగారు మరు నాడు మధువుమునకు వచ్చి మాజిస్ట్రేటులు విచారణ సమర్థుటకు తగు ఏర్పాటు లొనర్చిరి. బహుమానము ఈ కార్య మొనర్చిన దుర్గామ్మలను అరెస్టు చేయుటకును క్షియంతులను తగువిధములకు తెలియజేయు వారికి 5000 రూపాయలు బహుమాన మిచ్చబడునని తెలియచున్నది.

గుంటూరు జిల్లాలో నిరంకుశము

అపరాధపువన్ను వసూలు

మార్చి నెల 26, తారీఖున రేపల్లెతాలూకా తహశీల్దారు పుట్టుకాను మేజిస్ట్రేటు హోజాతో మాగ్రామవాసులకు కొందరికి నవన పడిరి. 20 తారీఖు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు పదిహేనులూ డిస్ట్రిక్టు అడిమనల్ మేజిస్ట్రేటు గారి యెడట హాజరు కావలయు ననియు నాన్ కో ఆఫ్ ఫేరును గురించి వమ్మును విచారించెదననియు అందులో వాసిరి. 28 తారీఖు ఉదయము ఒక కౌన్సిల్ (కెల్లాయన) ఘోషారు సాయధులగు వైసివల, వారివెంట తహశీల్దారు మాగ్రామమునకు వచ్చిరి. జాతీయతాకములుగాని, గాంధీ టోపీలు గాని, గాంధీ పటములుగాని, వున్నయెడల వెంటనే దాఖలుచేయ వలసినదనియు, లేనియెడల ఇంట్లు సోదాజూచె దమనియు మిలిటరీవారికి నవాజును దగ్గముతో బెడరించిరి. బుద్ధివ్యాధిముగా వారు కోరినట్లు సమర్పింపమనియును, సర్పి జరుపుకొననవో మా యాటంకము లేదనియును ప్రత్యుత్తరము ఒడవిన పిదప ఏలాలో వారును కాలముగానే వెళ్లిరి. శ్రీ అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరుగారు బడిపిల్లలను పరీక్ష చేయుచుండగా త్రిత్రయ మిడిలో స్కూలులో ప్రవేశించి ఒక పిల్లవాని నెత్తి మీది టోపీని తీసికొనిరి. ఆ సాయంత్రము తిరుగ ఆ కెల్లాయన యొక్కడే న వారి చేయుచూ వచ్చి మాగ్రామములులగు శ్రీయ్యత మంత్రిన కుబ్బరాజుగారిని పతాకము టోపీ, పటము, ఇత్యునియెడల అరెస్టుచేసెద ననెను. అవి నాకద్ద లేవనియు, గ్రామస్థులవద్దనుంచి బలంతయుగా తెప్పించుటకు, నే నెవరనియు బగులుచెప్పిరి. మరునాటి ఉదయమున డిస్ట్రిక్టు అడిమనల్ మేజిస్ట్రేటుగారును యాధుర్యుల గారునూ, కౌన్సిల్ గారునూ మాగ్రామమునకువచ్చి వెంట టిండ్లు ఫలానివారివని గుర్తింపును, ఉర్రంతయు తిరిగి వెళ్లిరి. ఈ ముఠావారు ఇదేమాదిరిగా భాజీపాలెం వగైరా మరెన్ని గ్రామములలోనూ దా తిరిగెను.

ఉగాది పండుగయైనను, మండువేనది యైనను, తప్పని సరియగుటచే మధ్యాహ్నము ఒంటిపుంటుకు చంజోలు చేరితిమి. మిట్టమధ్యాహ్నము మగటచే ప్రభువుల దేరాలచుట్టు మాతలనే చుట్టుపట్ల గ్రామములవారు బొందబడినట్లు, గాపులై నవయునుండిరి. ఘోషారు విరువందలకు మించినవను గలరు. వీరందరును గౌరవనీయులగు రెయితుసోదరులు, పిలిపించిన కారణము తెలియకపోవుటచేతను, సైనిక ప్రదర్శనము చేతను కలువిధములగు ఆభిప్రాయములకు లోనైతిమి. అనాటి ఆంధ్రపత్రికలోని వి. సి. యస్. రాజనామా ప్రబోధముచే కొంత డిటెన్యూలిగి కలెక్టరుగారి పిలుపు కొరకు వేచి యుంటిమి. చివరకు నూరురూపాయలకు వేగా శిస్తు చెల్లించే వారిని పిలిచిరి. ఇది డబ్బు సంగతిగదా యని మతులు కుదుట బడినవి. ఆరెస్టుల తప్పిన వనకొంటిని. కలెక్టరుగారు బంతికట్టుగా నిలువబడిన మమ్ముకు చూచి "మాగ్రామవాసులకలన చుట్టుపట్ల 10-15 గ్రామములవారు పన్నుల వద్దకు తంటాలు పెట్టిరి. దీనికంతయు కారణము మీరు. అందుచే మీమీద నెక్కువ అపరాధపు పన్ను విధించెదను. ఒక్క మాగ్రామము వారు 3000.00 రూపాయలు భరించవలసి యుండురు. ప్రతి పెద్దరహితు కనీసము 500.00 రూపాయలకు తక్కువ కాకుం యియ్యవలసి యుండును. జాబితా తదుపరి తెలివెదము. దీనివలన ఇకముందు మీరు ప్రభుత్వమునకు విధేయులై నడచెదరని మా అభిప్రాయము" ఇట్లు మందహాసమున బలికిరి.

తహశీల్దారు మాత్రము పన్నుల నిరాకరణ సందర్భమున కృషిచేసిన వారిని నిరూపింప చాలాశ్రమపడిరి. వారితాజే దారులే వారి కీమయమున సాయపడెనందున కలెక్టరుగారివలన చాపము పంకలిచ్చుట తట్టించినవి. గ్రామహక్యముల వెల్లడించుటగో నేని, జప్తులనగుమున ఇండ్లను చూపించుటలో నేమి, వనతుల కల్పించుటలో నేమి, మరి అనేకవిధముల ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడుచున్నవాని మాగ్రామములో నొక్కరికి మాత్రము అంగరేణువు పన్ను విధించునందా తహశీల్దారు శిఫారసు చేసినారు. ఇది నా సహాయమున జరిగిన సంగతులు.

మా తాలూకామీద యిరువదినాలుగువేల వసూలు చేసెదరట. తాలూకాలోని గ్రామములు ఘోషారు ఎనుబది కలవు. సహాయ నిరాకరణగ్రామములని ప్రభుత్వమువారి భిప్రాయపడినవాటిమీదనే యీదాడి జరుగునట. అందునను ప్రభుత్వదృష్టికి నచ్చినవారిని మినహాయించెదరట. మాది కు గ్రామము. అసహాయవారులని పిలువబడినవారు ఘోషారు 15

గుంటూరు జిల్లాబోర్డు

రాయబహద్రుల ఎతిరాజులువాయుడుగారి అధ్యక్షత క్రింద మార్చి 31 వ తారీఖున కలెక్టరు ఆఫీసులో మీటింగు గావించబడినది.

ఆ మీటింగులో ఉత్తరములు చెప్పటకుగాను జిల్లా బోర్డు సభ్యులయిన జి. కె. విశ్వనాథం దేవరగారు 17 ప్రశ్నలును నాలుగు తీర్మానములును ప్రెసిడెంటుగారికి నోటీసు యిచ్చియుండిరి. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులగును, దేవరగారికిని ఈ విధముగా సంభాషణ జరిగెను.

దేవరగారు:— ఆయా సేను యింకా చాలా ప్రశ్నలు పంపితిని. ఆ ప్రశ్నలు ఎజెండాలో లేవు.

అధ్యక్షులు:— నాకు యిప్పుడును ప్రశ్నలకు జవాబు యిచ్చుచున్నాను. జవాబు యియ్యనివి తీసివేసినట్లు భావించు నగును.

దేవరగారు:— ఏ కారణమున తక్కిన ప్రశ్నలు తీసి వేసినాలో తెలియచేసినట్లు యింకా ఇకముందయినను అటువంటి ప్రశ్నలు వేయకయిండుటకు ఆవకాశము కలుగును. దయచేసి తీసివేయటకు హేతువులు సెలవించిడి.

అధ్యక్షులు:— సేను అధ్యక్షుడను. నాకు ఉన్న అధికారమునబట్టి ప్రశ్నలు తీసివేసినాను.

దేవరగారు:— (సభ్యుల వైపులకి) జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు కారణములు చెప్పి కుంగుండును. మనకు మార్గదర్శకములుగా నుండును.

అధ్యక్షులు:— (ఆగ్రహముతో బల్ల గట్టిగా గుర్తుచు) సేను మిమ్ములను మాట్లాడక కూర్చొనవలయునని ఆజ్ఞాపించుచున్నాను.

దేవరగారు:— లేకపోయినట్లు యింకా ప్రశ్నలు వేయటకు అనుకూల ముండదు.

అధ్యక్షులు:— మీరు కూర్చొనకపోయిన నా అధికారము చలాయించవలసియుండును.

దేవరగారు:— మీ అధికారము చలాయించుటకు నాకు ఏమీ అధ్యంతరము లేదు.

అధ్యక్షులు:— నాకు అధికారము కలదు. సేను మీరు కూర్చొనుటకు ఆజ్ఞాపించుచున్నాను.

దేవరగారు:— ప్రసంగింపు మందగనే కొంతమంది సభ్యులు దేవరగారిని కూర్చొనమనగా వారు కూర్చొనిరి.

ప్రశ్నలు ఆయినతరువాత

దేవరగారు:— ఆయా సేను (1) జిల్లాబోర్డు మీటింగు తెలుగులో జరిపవలయుననియు (2) బాపట్ల హైస్కూలు భోజన వసతిగ్రామమునకు యియ్యబడిన 60 వేల రూపాయలు రద్దు చేయవలయుననియు (3) గుంటూరునుండి రేడ్లెక్టు పోవు రైలులో యింటుమిడియేటు బండ్లు పెట్టవలయుననియు (4) గుంటూరు తాలూకా యూనియనులగురించియు తీర్మానములు సభిలో చచ్చుకు పెట్టమని సకాలములో నోటీసు యిచ్చినాను. అవి మీటింగు ఎజెండాలో లేవు. వాని విషయ మేమయినది.

అధ్యక్షులు:— తీర్మానములు పెట్టుట పెట్టకపోవుట నా యిప్పుడు. మీటింగులో చర్చకు వచ్చినయెడల సేను ఒప్పుకొనినట్లును లేనియెడల సేను ఒప్పుకొననట్లును భావించవగును.

దేవరగారు సకాలములో పంపిన తీర్మానములు మీటింగులో పెట్టబడలేదు. (ఒక విశేషకుడు)

గురు మాత్రమే జాబితాను పేర్కొనబడిరి. మా గ్రామము సహాయని రాకరణమునకు మూలకం ద మ నిద్రు వ ప ర వ శ్ర మ ప డి యు త హ శీల్ దారు గా తు నిష్పలులైరి. తుదకు సాత్వికనిరోధము కాబోలునని చెప్పచు కలెక్టరుగారు తృప్తిచెందిరి.

మాతృదేశారాధనతత్పరులైన ధీశాలుర కారాగారముల బంధించి హాళిక వృత్తిచే కాలము గడుపుచున్న మానంటి జానపదులమీద దాడి వెదలుచున్న రాజభృత్యుల ప్రతిభ వెల్లడియగుచున్నది. ఈవిజయరాత్రుల ఫలితములు రెండు. ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానమునందు ద్వేషమును, సర్వస్వరక్షాసంపాదనాకతూహలతయు, ప్రతివానివృద్ధయమున గాఢము నాలుకొనుటయు.

మంత్రి కృష్ణమరరాజులూ అనివున్నది.

పిట్టలవానిపాలెం-రేపల్లె తాలూకా

ఇది అనలు నివేదికకు సరియైన నకలు

గుళ్ళపల్లి రామకృష్ణయ్య,

కార్యదర్శి, గుంటూరు జిల్లా సంఘము 8-4-22.

బందరు

(ఒక విశేషకుడు)

యూనియన్ కాలేజి

ఏప్రిల్ 4:—ఆంధ్రదేశములో నున్నటువంటి క్రైస్తవ ప్రజావీరులందరు నొకచోట సమావేశమై బందరులో నొక యూనియన్ కాలేజిని స్థాపించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. ఆ కాలేజికి రెవరెండు స్ట్రాక్చర్ దొరగారు కళాశాలాభ్యుదయముగా నియమింపబడుదురని నొక వదలి కలదు.

కాంగ్రెసు ఎన్నికలు

మొన్న బందరు పురపంచములో జరిగిన యెన్నికలలో వల్లూరు సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు బందరు కాంగ్రెసుసంఘమునకు అధ్యక్షులుగాను గురజాడ రాఘవశర్మగారు కార్యదర్శిగాను యెన్నుకొండిరి.

కాంగ్రెసు సభ్యులు

అల్వూరుగారు ఘోషారు పదిహేనురోజులనుండి ఇంటి యింటికీతిరిగి అనేకవందలమందిని కాంగ్రెసుసభ్యులుగా శ్రేస్తచుండిరి. వారు జవపుమన్నకృషి ఇంటితని చెప్పవలవిగాను.

ఖద్దరు ప్రచారము.

గురుజాడ రాఘవశర్మగారున్న, మరెందరు కలసి ఖద్దరవస్త్రములను తమ భటులు మిత్రులు చేసుకొని ఇల్లిల్లా తిరిగి ఖద్దరు ప్రచారము చేయుచున్నాడు. చాలామంది బందరు వర్తకులు విశేషవస్త్రములను ఇకనండి తెప్పించమని శపథము చేసినారు.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

నిన్నటి సాయంత్రమున బందరు పురపంచములో దక్షిణాఫ్రికాలో నున్నటువంటి భారతీయుల యొక్కస్థితిని ఆలోచించుటకుగాను సేలం జగన్నాధరావునాయుడుగారి యాధిపత్యమున సభ్యులరిగినది. ఆసభకు సహాయవారులు, అసహాయ వారులు, జస్టిసుపక్షపువారుగూడ వచ్చిరి. అసభలో సి. ఆర్. నాయుడుగారు మన సోదరులగు భారతీయులను ప్రభుత్వము వారు 1861 వ సం॥ మొదలుకొని నేటివరకు యేదిధముగా బాధలు పెట్టుచున్నదియు తెలుపుచు, వారికి సహాయార్థముగా ధనము కావలెనని హెచ్చరించిరి.

అసత్యవార్త

గతనెల 19 తేదీ రైతుపత్రికలో మున్నంగి శార్వర్యము అనుపేరుతో వ్యాసము ప్రకటింపబడినది. ఆ విషయమునందలి సత్య మేమనగా—

9-3-22న తేదీ గత రాత్రి సేను మాఅన్నగారి యింటికి తూర్పుభాగమున నడకమార్గములో మంచము వేసికొని పరుండినాను. లోపల వసారాలో మా మామగారు తురగా నాగభూషణ రావుగారు పరుండినారు. రాత్రి 2-30 గంటల ఘోషారున కుక్కలు మిక్కిలిగా అరచినందున నాకు మెలకువ. వచ్చి దక్షిణబహురంగోడ్డువైపు చూచేవరకు బజారుకు దాటలో చనుఘ్యులు కనపించినారు. అంతట సేను లేచి కూర్చొని యెకరు మీదని 2-3 సార్లు పిలువగా పలకనందున తిరిగి బిగ్గరగా కేకలు వేసి సరికి మా యిండ్లకు పడమరగా యున్న దొడ్డిలో నుండి రేరి చనుఘ్యులుకచ్చి వీరలతో కలిసికొని అందరు పట్టుకగా బజారున వెళ్లిపోయినారు. దొడ్డిలోనుండి వచ్చిన వారు రెండొద్ద గొడ్డలయియున్నవి. 4 గురు తెల్లటి చొక్కాయలు మోతేవరకు తోడిగియున్నారు. బట్టలు నగుముకు (రిప్పికట్టి) యున్నారు. చనుఘ్యులు ఘోషారు 10 మంది యుంటారు. అప్పటికి వెన్నెలు శాయటవల్ల గుర్తించినాను. నాకేకల మీద, మంగలి నుబ్బారాయ, బాపిరాజుగారు వచ్చినారు. ఉదయము దొడ్డిమాడగా ఒకరుమృతబడితే 4 ఆ, 4 అంగల 3 గోశకు అనించి యున్నది. మాఅన్నగారు మున్నంగి నుబ్బారావు 8 వ తేదీ సాయంత్రము 4 గం, నంజిల్లా పెనుమూలో వెళ్లినారు. ఇది నిజమైనసంగతి. ప్రభుత్వమువారికి రిపోర్టుకూడ చేసినాము.

ఈ వచ్చినవాకు అసహాయవారులో, సహాయవారులో, వొంగలో దొరలో నాకు తెలియదు. వారు దొంగతనముచేయుటకో, తేక, చంపుటకో యిండ్లు తగులబెట్టుటకో ండుకు వచ్చినారో నాకు తెలియదు. కాని రైతుపత్రిక సంపాదకులు తమ పత్రికలో, అసహాయవాదులు మా అన్నగారైన నుబ్బారావుగారిని చంపుటకు వచ్చినట్లుగా సేను చెప్పినట్లు ప్రకటిం చుట చాల అసత్యము. వింతయునైనసంగతి. ఇట్టివర్ణనలు అసత్యములని యిందుమూలముగా తెలియపరచుచున్నాను.

మున్నంగి సీతారాంరావు.

మహాత్ముడొక పవిత్ర

ఈజ్జత్ దేవీయుల భక్తి

విశేషములు మహాత్మగాలిధిని ఎట్లు ప్రశంసించుచున్నారో గమనింపి ము అని బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:

నిర్వాణవిధానమును కోసినాగి మటకు దేశమునందలి అన్ని పక్షములవారును కలసి పరిచేయిటకు తగిన సాధనము నాలోచించు వయసుకుం దొక త్రి శతభయ సింహం హైదరా బాదు యే ష్టేయకాన్లు సభ్యుడు భూర్జీగారును ప్రసిద్ధుని గిద్దానగారును ముందందు ఆసనమువాద ప్రయత్నమును జరిపి. “కాంగ్రెసు విధానము మోక్షమునికి అమోఘకరమును పట్టియును పట్టుట వానిని వెటకే సుతరింపవలెను. అట్లు చరిగగాని దేశీయులందరును కలసి పనిజేయుట కనకాశము గలుగు ప్రభుత్వ ప్రభుత్వము తొలగించుట, తగు సంధానమునందు ముఖ్యవిషయమని అచర్యవాదులు స్పష్టముగా వెల్లడించుటచే తరతమముగా రేదైన సక్రమ మొనరించిననుకూడ ఇకపక్షములవా రాక్షేపంప విలులేకుండు నున్నది. అచర్యవాదులు కానినారు, వెక్కువరిచినకూడ ప్రభువిధానమును మార్చి ముట్టి కోరుచున్నారు గాని వారు ప్రభుత్వము వాతరింపజేయుట కంగీకరింపరు. ఇకమిదిట మనము బ్రతిపేష వర్గమునిదిలి త్రిమా గతేడను బ్రతిను కలియులను కూడ యిండియా ప్రభుత్వమునకు మోక్షముగా పోయి పరిపకలనీ యున్నది గాన కాంగ్రెసు విధానమును కార్యనిర్వహణపదతిని యము మార్చించుటకవసరము” అని భూర్జీగారు నుడిచి. “కాంగ్రెసును యాభిమానులకు ప్రభుత్వమువారు చేయున్న ప్రయత్నము సభల మగువేని దేశమునకు మహా వర్ధకము కలుగున గాన దేశమున దన్న పక్షములవారును కలసి పని చేయువలెని కోరుచున్న వారి కాంగ్రెసు సభ్యులు గాని వారందరూ వెంటనే కాంగ్రెసుసంఘమున చేరుట అత్యవసరము” అని గిద్దానగారును తక్కిన అచర్యవాదులును నుడిచి. చాల దిచ్చ జరిగినది. ఆచర్యవాద సహాయకాదులు పోల్సినరేని. “హిందూ దేశము యందు బ్రతిపేషదేశమునందును విశిష్టమునందును హనికరము. పరిచేయువారి ప్రయత్నములను త్రుణుబిండుకు దేశము నాయట లదియును కలసి ఎల్లవారికి కంగీకరి మగువిధానమును ఉద్ధరించు విష్ణువలసిన అంగము కలిగిదిగాన దేశీయ నాయకుల సమావేశమును జరుపుట ముఖ్యము” అను తిక్కామామోసింపబడినది.

ఈ తీర్మానమును ఎ. హెచ్. ఎస్. ప్రతిగా రను
చి. తీర్మాన మామోదింపబడెను.

దీనిని గూర్చి కమిషనరీలు గా రొక తీర్మానము నుప
పాదించిరి. ఆ తీర్మానము గూడ నామోదించబడెను.

దీనిని గూర్చి జవాబులు అహమదుగా రొక పీఠానము
నుపపాదించిరి. సహస్యము కూరుసహస్యముగా రనునవించిరి.
ఎల్లవారును ఇద్దరునే ధరింపవలెనని వీరు చెప్పించిరి. పీఠాన
మామోరింపుటకైను.

... దీనిని సూక్ష్మ ముదము అలీ గార్హాక తీర్మానము నుపపా
దింపిరి. 6 మొదలు 13 వ తేదీనకును దేశీయులందఱును నిర్మా
ణవిధానమును సాగింపవలెను అలకు స్వరాజ్యనిధికి ధనమును
చేర్చవలెను. కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చవలెను. ఉద్దరును వ్యా
పింపజేయవలెను. విదేశీబట్టలను బహిష్కరింపవలెను. 13 వ
తేదీని కంటియు హుటాలంజుంపవలెను. అని ముజహుదీ గారు
నుడిచిరి. తీర్మాన ముమోదించుచుండెను.

ఈ తీర్మానము సభ్యునిడకు పోలిసి గారె యుపపా
దిచిరి. సభ్యుడు వహస్సును శాంతిమలాలు బాచియగార్లు
మున్నగువారిని సభ వా సభ్యునియియమన్నా సమ తీర్మాన
మామూది పబడిగది రాత్రి 12-30 కు సభ ముగిసిది.

అల్ ఆహారం అను ఈజిప్టు వార్తాపత్రికలో మార్చి 14వ తేదీన ప్రధాన వ్యాస మీ క్షిణికో వాచుబడిన. "మూర్ఖ దేశ నేన యలదున, గాఢమును దేశభక్తి యందును గాఢి నవన భారతి దేశమునకేగాదు, ప్రాచ్య దేశ - ల కన్నిటికి ప్రజక":

“ఓ గొప్పవాయకా, ప్రాచ్యేశకము చిన్నిటియందలి
సర్వభాతుల, సర్వసమములయొక్క మనములందు తామెట్టి
ఉన్నత సింహాసనమును అలంకరించుచున్నారో మీరు ప్రసించి
గలిగి యుండుట, మీకు సుఖము, అన దము కలుగను. మ
ప్రాచ్యేశకములకు తాము స్వయముగ వచ్చి, మీరెట్టి గొప్ప
స్థానము లలంకరించుచున్నారో కనుగొనే వరకు అట్లా మీకు
అయ్యర్థమును నిచ్చునక యని మేము ప్రార్థించుచున్నాము.
మీరు ఈశ్రు, సరితా, కాస్తాంబోవీల జేశములకు రాగలి
గిన యెడల, ఇచ్చటి ప్రజల దయ మిమ్ముల నాహ్వానించుటకు
ఉరేగుచు వచ్చి, మిమ్మువారి కింపుల మీదికి ఎత్తుకొందురు
యూద, కైర్రన, ఇస్లాం — నూతు గొప్ప పతములకు
పుట్టింపన మా జేశములు ఇప్పుడు భుర కాపరులగు సామ్రా
జ్యాధిపతులచే నకరణము చేర్చివేయబడుచున్నది. మా జేశము
లాభాధ పట్టించి చున్నది. సొంప పెట్టబడుచు. బి భిరతి
దేశసేవలో మీరు ముడిగి జేయచున్నను, మీరు మీశ్వప్రీ నీధి
యందు అప్పుడప్పుడు సారించు అప్పుడు, ఈ వైభవానికి మీ
యందట్టి భక్తి ఎట్లు కుగరక బోవును? సముద్రమున ఈ వైభ
వంబికిలాఫాతు స్వాంత్ర సంతోషమునకు మీరు అట్లు ఎటు
వైత్రి-అనుచున్నా. “తు.మ. రాష్ట్రాయంతరించినది, అ
నియా ఖండము అయిదు అంతరించి ఓగును”.

భారీసాము నాటికల ప్రతులు ముగ్గురు వారసముల
సేద్యము

మాస్కి 81 వ తేదీన కంగ జేతమందిరి బారిసాలు నగ
రములో ప్రభుత్వ చార్యులుగారు నేత ఆలయములకు
చదువు వినుగు విరామములేక తిరుగుచుండిరి. పాఠశాలలలో
రాబ్బము పెద్దను ప్రజేత పెట్టుటను గురించి అందు 101
ప్రాంతాధ్యక్షులు బాలు జేమచి ప్రదానుగుప్త, భాజన, తూరు
సెయ్యట, అపామ్యు, గౌ. చాదరీ మహమ్మద్ ఇస్మాయిల్,
బాలు కాలిప్రసన్న గుహ గారితో చర్చించిరి. అతని వాద
ములకు వారెదురు చెప్పజాలక పోయిరి. అరెడంతట నగరమందలి
నేరవర్కునాపులను, బాలు అమృతలాలు దాను గుప్త (బాతీయ
పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు) గారి గృహమందలి నేర
వర్గములు, 81 మంది విద్యార్థికులు వర్గములను వెట్టి నేయు
చున్న కృష్ణ వర్గములను జూచుటకు వెళ్లిరి. తరువాత కంగరమక
మునకు వెళ్లి, అటుపిమ్మట అంకు ఉపాధ్యాయుల సభకు
వెళ్లెను. ఇది ముగిసినతరువాత ప్రజామోహన విద్యాలయములో
స్త్రీల కుష్కసేవ చేసెను. నేత్యకాంతలు మున్నగు సాదకీషణుల
సభకతడు వెళ్ళగా, వారతని తిరుచే నేతి నైపుణ్యమును, బాము
వవకిన నూలును జూపిరి. అత్యానందముతో అచార్యులుగారు
స్త్రీయుత సామ్రుమార్ ఘోషాగారికి తమ కృజ్జరను
తెలిపిరి. నిన్ను నాచుల బాలు కు స్థాపించబడిన రాత్రీసాతగా
లను జూచుట కదికు వియుచుదేరి. అక్కడినుండి అరెడు సభ
పుస్తకభాండాగారముకు వెళ్ళగా, వారతని అచ్చట నిండు
చేసిరి. బారిసాలు నాకర్ణంతి ప్రేములు మనోనిధములను
ఈద్యేంద్రి అరి అరెడంతట నడివెను. రాత్రీ శంకరవ తమను
కతకు వెళ్లెను.

ప్రశ్న 2 వ తేదీని అతను చెబితే మూగపూర్వాలను
మానులకు వెళ్లెను. ఇప్పుటి సోపానశ్రమంనునులన్నిటి నుం
దు పనిలే చేయవచ్చు. విశేషము నుంచి పూర్వాలనిద్దానిలు
ప్రీతులలో ఉన్నా వాటినుంచి వేరే పని పరిశ్రమల నుం
లును బెట్టినవానిని, అక్కడనుంచి పోయినట్లు చేత పూర్
వాలను మానులకుతీసు వెళ్లెను. అందుకును బ్రహ్మ మానమునో
శ్రీల కుపవ్యసించెను. గాంధీయు నెక్కువ నుపయోగించు
టకు ఏర్పాటుచేసిన మిట్టి పనిని నడుపుట కుండునట్టి ఆలను
మారుకు వెళ్లి, తనవాత ఖ్యాతుకు బుర్రునుకేరెను. (పర్యటించు
వారికి).

సత్యాగ్రహ శ్రమము - వినాకిని

ప్రథమ వార్షిక శ్రమము

ఆంధ్రదేశ సత్యాగ్రహ శ్రమమును ప్రథమ వార్షిక శ్రమముగా 1921 వ సం॥ మే 10 (అనగా 20-3-22) న జరిగెను. ఇట్లు ప్రథమ వార్షిక శ్రమమును నిర్వహించుచున్న యుగం, గంగానదునుండియు మైత్రులు కొందరు దయచేసిరి. సంవత్సరాది వంతుగ యయినను పిరి శచ్చి తలు యభిమానమును వెల్లడిచేసి ఆశ్రమవాసుల కృతజ్ఞతను ప్రకటించెను. సుప్రసిద్ధ నాయకులును ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమున కిది విధములు సేవయు సర్వ క్రితవదిన శ్రమము లోని వానిని నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు ఆవృత్తిక వహించిరి.

ప్రాతఃకాలమున ఆశ్రమమునందు దైవప్రార్థన జరిగిన పిమ్మట ఆశ్రమవాసులు ఆశ్రమాభిమానుల ప్రేరేపణల అభ్యుత్సాహముగా సగంపడి శ్రమమును జరిగిరి. గ్రామములో మాల పల్లె మాదిగ వాడగుచూ భజ చేసిరి. మాల మాదిగ కులము వారి దుష్ప్రవృత్తి వల్లము వారు సుస్కరించుకొనవలసిన విషయములకు చూపుచు సద్బుద్ధుల నూచించు గీతముల పాడిరి.

అతిథులు భోజనముల కావించిన వెనుక అభ్యుత్సాహము ఆశ్రమములోని వర్తకులును, బోధకులును, తిలకించిరి. ఆశ్రమ రికార్డులను పరిశీలించి సాయుక్తము ర ఘంటలకు సభ ఆశ్రమంలో జరిగెను. పల్లెవాడు గ్రామవాస్తవ్యులగు శ్రీ పురుషులను అన్ని జాతులవారును (బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, విశ్వబ్రాహ్మణ, వహుద్వీప, మాల మాదిగకులము వాగ. వంతు) జరిగి విచ్చేసిరి. ఈశ్వరప్రార్థనతో సత్యాగ్రహ శ్రమము ప్రారంభమయ్యెను. శ్రీ భాసా సుబ్బారావుగారు కొన్ని మనోహరమాలకు మాటలతో అభ్యుత్సాహముని యాహ్వానించిరి. పిమ్మట కాగ్యదర్శకుగు శ్రీ. చ. వె. శివగారు నివేదికమును చదివిరి.

నివేదిక కనుబంధములుగ ఆశ్రమోద్యమము ఆశ్రమనిర్మాణములను ఆశ్రమవాసుల ప్రసన్నవానియములు చదువ జరిగెను. దుర్మతసంవర్ధనమునైన జరుగుచున్న తెలుపబడెను. అంద ఆశ్రమవాసుల భోజనాది భర్తులకు సేవలను మానమునకు 24-0-0 రూప్యములు అనగా మనస్ 1 కి నెలకు సుమారు 6 రూపాయలు మాత్రమే అయ్యెను. చెప్పినందుకు కార్యదర్శి సంవత్సరమున వెల్లడిచెప్పిరి. శ్రీ. చ. రామయ్యగారు స్వదేశి దీక్షుగురించి సభ్యులను హెచ్చరించి అస్పృశ్యతను కరు యభి ప్రాణాభేదమును నూచించిరి. పిమ్మట అభ్యుత్సాహము ఆశ్రమాదర్శములు తమ అనుభవము గురించి కొందరు నివరించి చెప్పి తమ ఉత్సాహము చెప్పి మొసగిరి.

పిమ్మట శ్రీ. హనుమంతరావుగారు ఆశ్రమ పక్షమున శ్రీ పంతులవారికి సదుద్దేశములపట్ల గల యత్నంత యువశాస్త్రవాదులును కొనియాడుచు వారు ఆశోకగ్రామంలోని శ్రమమును, తమ గృహమున నతిథులు వచ్చియున్నను, ఆశ్రమవాసుల ప్రార్థన నంగీకరించి వర్ధంతిని జయప్రదముగా కొనసాగించి వందలకు కృతజ్ఞతాభివందనముల సమర్పించిరి. తుదికు సాయంకాల ప్రార్థనతో సభ ముగిసెను.

* * *

ఆంధ్రదేశ సత్యాగ్రహ శ్రమ నియమములు

సభ్యుల సత్యాగ్రహ శ్రమార్థములను నియమములే ఈ ఆశ్రమము నియమములును సూత్రములైన యున్నవి. ఆశ్రమ ప్రదేశము ప్రస్తుతము వినాకిని తీరమందు పల్లెపాడు శ్రోత్రమున నున్నది దీని యాదర్శములు సభ్యులయొక్కనే ఆంధ్రదేశమున నితరభాగములను ఇట్టి సంస్థలను నెలకొల్పటకు సేవయొనర్చుచును.

ఆశ్రమ నియమముల నన్నింటిని అంగీకరించి ఆజ్ఞాంతము అచరణముచేయు సమర్థులైన శ్రీ పురుషులు జాతీయత వివక్షతలే: సభ్యత్వము పొందుదురు. సభ్యత్వార్హత అక్షాంశముతో నేమాత్రము నిమిత్తములే: సభ్యత్వము సేవా దీక్షులనుసరించి యుండును. సభ్యత్వము కొనుగోలు ఆశ్రమ జీవితవిధానమును పూర్తిగా తెలిసికొని తమగుణముగ ప్రసన్నులగుట తమ ప్రవర్తనమును సభ్యులు కనిపెట్టుటకు అవకాశమునుబట్టి 6 మాసములు ఆశ్రమమునందు గడుపవలెను. ఈ గడువులో సభ్యులను సంపత్తి పరపాలక పోయినను ఆశ్రమవిధానముతో వారు సంపత్తి ప్రపదకపోయినను ఆశ్రమమును విడువవలసి యుండును. ఈ కాలములో సభ్యుల తోబాటు వీరును అన్నివస్తువులును మాత్రమే బయటగలరు.

మహాత్ముని ఆశ్రమము.

అంగనునందలి భారతవిద్యార్థులు.

(ఒక వివరణం).

అందను, మార్చి 12:— గాంధీమహాత్ముని ఆశ్రమమున 10 వ తేదీ రాత్రి ఇచ్చట రూఢిపరచబడెను. గాంధీమహాత్ముని యెడల సానుభూతిని గల్పించుటకును భారతజాతి యనుభవించుచున్న బాధలను తాముగూడ పాలనాచరించుచున్న దెలుపుటకును అందనునందలి భారతీయవిద్యార్థులు సమావేశమై తమవిచారమును ప్రకటింపవలెనని నిశ్చయించుకొనిరి. ఆశ్రమశాసనము భారతవిద్యార్థుల సంఘ వసతి భవనమునందు 11 వ తేదీన నొక సమావేశము జరుపబడెను. గాంధీమహాత్మునకు రుచింపని వచనము తేమియు సభ్యులు వచింపరాదనియు యవరించుటలను ద్వేషమును గల్పించుటగూడదనియు అభ్యుత్సాహప్రభువునమున సభ్యులను గోరెను. ఇందాదికములు ఉపనీంపవలెననియు 2వ తేదీన ప్రార్థనలు జరుపవలెననియు రాబోవు వా.మున తిలకుస్వ్యాజ్యనిధికి విరాళములు వసూలుచేయవలెనని తీర్మానములు గావించబడెను. భారతదేశమునందలి వివిధ ప్రదేశములకు వెదికి 8 వ రుచింపని భర్తల నొక సంఘము గ నెన్నుకొని, ఈ సంఘము వారు భారతీయుల విచారమును వెలుపుచు భారత దేశమునకు తిరిగివలయుననియు, విచారముచేయుగ నెద్ద యూరెగింపు గాని బహిరంగసభగాని జరుపవలెనను విషయము చర్చించి సలహా నొసంగవలెననియు తీర్మానింపబడెను. వైసంఘమువారు సమావేశమై "అందను భారత విద్యార్థులు భారత జాతీయ కష్టములందు పాల్గొనుచున్నార" అను తంతివార్తను అభిల భారత కాంగ్రెసుసంఘమునకు బంపిరి.—అందను ఇండియను అసోసియేషను వారిచే నొక గొప్పసభ జరుపబడుచున్నదిగా ప్రత్యేకముగావిద్యార్థులు వేరొక సభజరుపవలెననియు లేదని సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

12 వ తేదీ ఆదివా.ము విచారముచేయుగ నెల్లడెను సభ్యులముగ నుండెను. సామాన్యముగ వాదివారము వా దెంతో సం దడితోడ మారుమోగుచుండు కేస్సియరు క్లబ్బునందు అంతయు నిశ్చయము నుండెను. కొందరుమార్తము వెల్లగ సంధించిన వివాదమును గురించి పరస్పరము వెలుపుకొనుచుండిరి. ఆలోచనామందిరము విం శములు వసూలుచేయబడెను. ఆలోచనా యంతరము భారతీయులును అంగ్లేయులును గలపి సమావేశమున పాల్గొని 3 వ దేమాతగీతముతో సభ ప్రారంభమయి, సమావేశమున కొందరు 15-0 రూప్యములనుసూచించెను.—భావయ్య కానికిలు.

వార్తలు లైట్ నెట్టినవద్ద స్థాపించబడి అన్నదానము జరుగుచున్న శ్రీ గాయత్రీ బ్రహ్మశ్రీ నిత్యాన్నమున సత్రమునకు పుణ్యాత్ములు తగు ద్రవ్యసహాయము గావించవలెనని సత్ర స్థాపకుడు కొడుకుల చిన నుబ్బారావుగారు కోరుచున్నారు.

ఆశ్రమ పరిపాలనావిధానము, దినచర్య లోనగునవి సభ్యులు మూడువంతులవరకు ఆమోదించినయెడల మార్చవచ్చును. సభ్యులందరును ఏకగ్రీవముగ నామోదించినగాని ఆశ్రమ మాలనూత్రములను మార్చుటకు వీలులేదు. సత్రము-అహింస-బ్రహ్మచర్యము (అనగా వివాహితుల విషయములో వాస్తవ్యము) పవిత్రతనము - స్వదేశీ - ఆదంబర రహితజీవనము - ఆపరిగ్రహము - సేవానుగ్రహ - ఇట్టివి మూలనూత్రములుగ పరిగణింపబడును. ప్రవర్తనా నియమములును, మత రాజకీయ విషయములలో ఆశ్రమమువారి యభిప్రాయములు విపులముగా చెప్పబడెను.

ఆశ్రమోద్యమములందును నియమములందును ఆమోదము చూపుచు వెంటనే వాని నన్నింటిని ఆచరణలో పెట్ట సమర్థులేక 1 సంవత్సరము అయినను పనిచేసెదమని వాగ్దానము చేయువారు ఆశ్రమోద్యమము తీసికొనవలెదురు. ఈ తరగతివారలకు ఆనందమునుబట్టి ఉపకారభర్తులీయబడును నిర్దిత కాలము అయిన తరువాత పరిపాలనావర్గము వారి యామోదమును పొంది మరియొక ఆనందముల పరిక్షా కాలముతో నిమిత్తములేకంద సభ్యత్వమును వారు కొరవచో బడచులరు. ఆశ్రమములో నొకరులు లేకపోవుటచే సభ్యులే అన్ని పనులు చేసకొనవలెను. అవసరమైన అన్ని కృతుల యెడలను ఆశ్రమవాసులకు గౌరవము కలదు. అందువలననే వారు ఊడ్చుట, పొగలు తుక్కితరచుట, మున్నగుపనులను స్వయముగా చేసికొనెదరు. కాని వారిసంఖ్య తక్కువైవని హెచ్చైపుచు ఇతరల సాయము బడసినను వారితో వాటుచని చేయుదురు.

జాతీయపతాకమును వివర్ణింపు

3 తేది సాయంత్రము 5-30 గంటలకు వాటిను హెడ్డు కానిస్టేబులున్న 837 వ నెంబరు గల కానిస్టేబులున్న స్వ రాజ్య కాశ్యాలయమునకు వచ్చి వైసకట్టిన జాతీయపతాకమును వివర్ణించి వెల్లెనారు. వివర్ణకు అర్ధరూపమనియడుగ చూపుటకు ఆమతి లేదని చెప్పిరి.

దేశీ రాజా సాంబశివరావు,

గుంటూరుపట్టణ సంఘకార్యదర్శి.

శ్రీ రామమోహన ధర్మపుస్తక భాండాగారము

బెజవాడ

కాతా మార్యవారాయణరావు పంతులుగారు లైబ్రరీకి మేడకట్టించెదమని వాగ్దానము చేసి గోవల మట్టకు కట్టించి యున్నారు. కార్యాలయ కిటికీలు యెడల యెండి వానకు లేడియున్నవి. వారు మిక్కిలి శనికులు. స్వబుద్ధిని యాగనికి పూనుకొనినవారు ఈ మొండి గోడల నిట్లుంచుటకు ప్రతమేమియో తెలియరాదు సదరు మేడ వెంటనే పూర్తిచేయించుట మార్యవారాయణరావు పంతులుగారి గౌరవమునకును లయ్యురీ యభివృద్ధిని తోడ్పడును (పురవాసి.)

విశాఖపట్టణంజిల్లా జాతీయోపసంఘము

"నూతనసంవత్సరమునకు జిల్లాసంఘసభ ప్రథమమున విశాఖపట్టణమున పురమందిరమున గూడెను. క్రిందటిసంవత్సరపు నివేదికను కార్యదర్శి చదివెను. నూతనసంవత్సరమున కార్య నిర్వాహకులను, కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులను, రాష్ట్రసంఘ ప్రతినిధుల ఎన్నికలును జరిగెను. మహారాజుకి శోపల్లె వాసు మంతరావుగారి దేశసేవ కళిందించుట వారి అకాలమరణమునకు చి తిల్లును తమ సానుభూతి చూపుటకు సభవారందరు లేచి నిలువబడిరి. పిదప మహాత్ముని దేశభక్తుల నిర్బంధమునకు సం తించుచు, వాతీసేవను కొనియాడుచు, వారి నాయకత్వమునందు తమకుగల గాఢవిశ్వాసము తెలిపియును తీర్మానము గావించిరి. జిల్లాసంఘసభ్యులు సంవత్సరమునకు రు 1 చందానియ వలెనని తీర్మానింపబడెను.

ఈ క్రింది తీర్మానము గావించబడెను:—"ఏప్రిల్ 1 తే 1 మొదలు తే 13 వరకు జాతీయవారము గావన నా దినములలో నంతటను తిలకుస్వరాజ్యనిధి అందుకు నియమింపబడినవారు వసూలుచేయుటయు, తే 13 సత్యాగ్రహదినము గావన అందరును ఉపవాసముండి ప్రార్థనలు చేయవలెనని యును తే 13 దిని జలియన్తాలాబాగు స్మారకదినముగ నంతటను తే 13 వరకే చేయును కాంతయక్తమైన సాతాళము చేయవలసినదనియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

కార్యదర్శి.

చట్ట నిర్మాణసభ సభ్యులు

తమ పత్రికలో ము 100 100 పెనుగొండ టి. ఇకలంక కం పిల్లేగారు మదరాసు కాసనసభ్యులుగా తమకు గలిగిన అనుభవమును వెల్లడించుచు చేతుగల కార్యమునుగురించి సలహా కొరియుండిరి. వానికి యీ క్రింది జవాబును తమ పత్రికలో ముద్రించవేడువాడ.

"మహాశయా! తాము న్యాయుండియా! పత్రిక ప్రాసీ యుండు వ్యాసము చూచి సంతోషమును పడెనను వ్యసనము లేకపోతేదు. కాసనసభలకు అభ్యుత్సాహముగా నిలచినవేళ వలదని యెన్నియో విధముల బ్రతిమాలినను గౌరవ వ్యామోహములకు లోబడి అత్యుత్సాహముతో నిలిచి ఉత్తరైతెరి గాని యుండులో తామేమియు జేయలేదని యెరుగరైతిరి. రానురాను తమకు స్వానుభవము వెల్లడియగుచు రాగా తుదకు ప్రజలకు ఏలాటి యువకారమును చేయబాలరని యిప్పుటికి తెలిసికొన గలిగినదేగాక దానిని ధైర్యముతో వెల్లడించుటకు సాహసించి నందుకు సంతోషపడుచున్నాను. ఇది ఇట్లుండ తామేమి చేయలేనను ప్రశ్నను అతి జాగ్రత్తాకతో యోచనచేయవలసి యున్నదని నా అభిప్రాయము. తమకు రుచించునో రుచింపకో అను శంకలేక వెల్లడించుటకు సాహసించి మన్నితప చేసుచున్నాడు.

సంస్కార చట్టములు నిరుపయోగము లైనవనియు వాటివల్ల మన హిందూజాతీయమునకు సంపాదించగల ప్రయోజనములు లేక నిరంకుశాధికారుల చేతులలోబడి పులిచి దన్ను కొని పరితపించవలసినదేగాని వేరులేదనియు దెల్పించు తాము తక్షణము ఆ పదవిని వదలకొనవలెనని ప్రార్థన.

హిందూపురం }
30-3-22 } శ్రీయోభిలాషి

16 వ నియోగి మహాజన సభ

సన్మాన సంఘనిర్ణయము

నిడదవోలు

1922 సం॥ ఏప్రిల్ 2 తేదీన, తణుకు తాలూకావారు చుట్టుప్రక్కలవారు నియోగులు శ్రీ నిడదవోలు రాజావారి కాణానగ్రములో సభగాగూడి 16 వ నియోగి మహాజన సభ వచ్చు జూన్ నెలలో 9-10-11 తేదీలయందు తణుకు తాలూకా పక్షమున నిడదవోలు గ్రామములో జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. గుంటూరునుండి శ్రీ. జై. మ. కోటిశ్వరశర్మ కాశ్మీరగారు దయచేసి సన్మానసంఘ నిర్మాణమున పాల్గొనిరి. గొప్ప సన్మానసంఘ మేప్పటి దానికి మ॥ రా॥ శ్రీ మంత్రి రావు శంకటరత్నము పంతులుగారు బి. ఏ. బి. యర్. ఆగ్రా సనాధిపతిగ నెన్నుకొనబడిరి. మ॥ రా॥ శ్రీ అ॥ నూర్యసారా 6. కాజుగారు ఉపాధ్యక్షుడుగాను, జి. కామరాజు పంతులుగారు కోశాధికారిగాను, వా॥ వ్యాఘ్రేశ్వరరావుగారు, ము. వెంకటరావుశర్మగారు, ని॥ రామమూర్తిగారు, న. రాజారావు పంతులుగారు, మ॥ నూర్యపకాశ రావుగారు కార్యదర్శులుగా నియమింపబడిరి.

విశాఖపట్టణ మండల వాస్తవ్యులను సుప్రసిద్ధకవిత్వ రుణుని, పండితులను, కల్పలతాపత్రికాధిపతులు నగు ము॥ అచంట వెంకటరాయ సాంఖ్యాయన శక్తిగారు మహాసభ క్రాసనాధిపతిగ నెన్నుకొనబడిరి.

చందా బాధిత యేర్పడగా సభలో రహస్యము 300/- చందా పడినది. మ. చామర్తి నరసింహమూర్తి పంతులుగారు 116 1/2 చందా వేసిరి. కాశ్యోత్సవా మనుకూలముగా నుండుటయే సభ జయప్రథముగా గొనసాగు ననియు, నియోగుల యుపయోగార్థము సమీపకు పద్ధతిమీద కార్యారంభము కావలెననియు, సభాద్వేష ముపయోగకరముగా మార్చరనియు తలచుచున్నారు. రాకపోకల కనుకూలముగా నుండు తావగుటకే నిడదవోలు సభకు పెక్కును దయచేతురని యాశించియున్నారు. సభాధిపతియగు మ. బలిశేషలి రాధాకోటి నూర్యసారాజు పంతులుగారికి వందనములతో సభ ముగిసెను. మహాసభలో యోచింపదగిన తీర్మానముల నాయాచోటనున్న నియోగులు నిడదవోలు సన్మాన సంఘసాధ్యక్షునకు పంప ప్రార్థితులు.

నిడదవోలు } అజ్జరపు వేంకటరాయశర్మ. 2-4-22

ఏలూరు, అన్నదానసమాజము.

శ్రీ, మోతే జవహరదాసు, మూలధనమునకు, రు 2000, రెండువేల ధర్మము యిచ్చుట

ఏలూరు, అన్న, వస్త్ర, వైద్య, విద్యాదాన సమాజము నకు, 31 మార్చి 1922 సం॥ తేదీన విన్నపము చేసి, గుండేపల్లి యిట్టి జమిందారులు మ॥ రా॥ శ్రీ మోతే గంగరాజు, నరసింహారావు, నారాయణరావు, కృష్ణారావు శ్రీకృష్ణగారు రు 2000 రూపాయలు, మూలధనముక్రింద, ధర్మము యిచ్చి పంపియులైరి. ఇందు కాశ్యోతముగ రు 1800, వడ్డీని బట్టి నెలకోజులు వీరిపేరున అన్నదానము జరుపబడున రెండు వందలరూపాయలు వడ్డీబట్టి 1 కోజు, వస్త్రదానము బరప బడును. ఇట్లు జమిందారులను, కాశ్యోతప్రదీలు (ధర్మకర్తలు) గ, చేర్చుకొనుటయెనది. ఈసామ్యు డైరెక్టర్లు తీర్మానము ప్రకారము, మ. కొత్తమాను శ్రీరాములు, సీతారామయ్యగార్ల వద్ద నెల 1 కి నూటికి రు 0-12-0 పండ్లెండు అణాలు వడ్డీకి వుంచబడినది. డైరెక్టర్ల తీర్మానమునకు నకలున్న యెకోజున యెవరి సంతర్పణ జరిగినది తపికిలున్నా, ఆదాయ వ్యయముల పట్టికయున్నా, సమాజమున ప్రకటించుచున్నాము. అందరూ చూచి కత్తానసారము దిగువ తెలియబరచిన ప్రకారము యీ సమాజమునకు, తమపేర ధర్మముల నిమిత్తం మూలధనముకు, దఫాలుబాతిగ నైనను సహాయపడ గోరుచున్నాము. కాశ్యోత ధర్మకర్తలకు రు ౧00, కాశ్యోత పోషకులు రు 250, కాశ్యోత సహాయులు రు 180, కాశ్యోతఅధిపతి రు 150, కాశ్యోతసభ్యులు రు 100 మారు రూపాయలు-యియ్యవలసి యున్నది. శ్రీ జమిందారులువారు ప్రత్యేకము, తమయింటివద్ద అశ్వశ్రులకు నూకలబాప, బోయించుచుండుటచే, వాటియిష్టప్రకారము, పుచ్చుకొన్నాము. ఇంకను వారు ముందు సహాయపడెదరని తలచెదము-అపరాధుడను, వారి ఆయురారోగ్య విశ్వర్యముల అనుగ్రహించుగాక! మద్దుల వెంకట చిన్నరాజు.

ఖాళికొంట జాతీయోపసంఘము

1922 సం॥ ఏప్రిల్ 2 తేదీన సామంతకాము 4 గంటలకు ఖాళికొంట జాతీయోపసంఘసభ జరిగినది. అందు మ-రా-శ్రీ మహమ్మదు ఖయ్యుల్లాహసాహేబుగారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. సభలో యాదిగతు నుదాహరించిన తీర్మానములు జరిగినవి. (1) మ-రా-రా-శ్రీ అనసరాల జగన్నాధరావు పంతులుగారు ప్రధాన కార్యకర్తగా నుండుటకును, మ-రా-కా-శ్రీ వడ్డూది సీతారామాంజనేయులుగారు, అద్దంకి సుబ్బారావుపంతులుగారు సహాయ కార్యకర్తలుగా నుండుటకును ఎన్నుకొనబడినవి. (2) అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానానుసారము జాతీయవారము 6-4-22, 13-4-22 తేదీవచ్చు)లో ఖద్దరువ్యాపకము, కాంగ్రెసు సంఘమునకు సభ్యులనుచేర్చుట, తిలకు స్వరాజ్యనిధి వనూలచేయుట వంటివలను చేర్చుట అనువి కొనసాగించుటకు తీర్మానించడమైనది.

నమ్మక మైన, శుద్ధస్వదేశికప్రములు కసింకొంట కాంగ్రెసు కమిటీ శక్తివర్తి, అనసరాల జగన్నాధరావుగారివద్ద విడుదల- తప్పిళ్ళవారికి వ్రాసిన తెలియగలవు.

నెల్లూరుజిల్లా కిలాఫతు సంఘము

వై సంఘమువారు గతనెల తే 30 ని సామంత్రము జాతీయ భిలాఫతు పతాకములతోను, రాటుములతోను, గొప్ప యాత్రనుచును జేసిరి. మహమ్మదీయ ఫక్రీరు భజన అత్యుత్సాహముతోజేసిరి. స్వరాజ్యస్వచ్ఛందసేనకులు జాతీయగీతములు శ్రవణానందముగా గానముచేసిరి. జాబారులో బొంబు భంజన చేయుకాలమున జోలీను యికస్పెక్టరు పాటల గ్రంథమును ఆ బొంబునవదలబడియే కొనగోలు చేసిరి. జోలీనువారు కొందఱు చుట్టుముట్టి వచ్చుచున్నను, ప్రజలు అతిశౌంతముతోను, వినయ విధేయతలతోను, మెలగిరి. అని ఒకరక దెప్పిచున్నారు.

పాలకొంట తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘసభ

మార్చి 31 తేదీన పాలకొండ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘసభ మ. రా. శ్రీ. ముదుసారి వెంకటరావుగారి అధ్యక్షత క్రింద వాచిలవలసలో జరుపబడినది. నిర్వాహకార్యక్రమమును అత్యంతశ్రద్ధతో నచలులోనికి తెచ్చుటకై కొన్ని ముఖ్యమైన తీర్మానములు గావింపబడినవి. స్వదేశికప్రములను పాలకొండ తాలూకాలో తయారుచేయుచుటకై రూ 1400లకు తక్కువ గాకుండా యుండునిధిని ప్రోగుచేసి రాట్టుములను, ఏకులను కూలివారి కిచ్చి వడికించుటకు యీ సంఘమువారు పూనుకొని వారు. శభ జరుగుచుండగానే రు 70 1/2 వమూతై నవి ఇంకను వమూలగు నూచనలు గాన్నించుటచే హెచ్చరికగా నున్నది. మ. శ్రీ శేగులగడ్డ వెంకటసుబ్బారావుగారు తక్షణము చెల్లించిన రూ 10 లు గాక తమప్రోత్సాహబుండిని గూడ సంఘము వారికి యిచ్చివేసినారు. దేశమునందంతటను యిట్టి త్యాగ శీలురు కాలిలంజము చేయక తమ విధివృత్తములను నెరవేర్చుచు, తమ శక్త్యనుసారము వేరవేర జేయుదు రని నమ్ముచున్నాను. తిరిగి 25 తేదీన సంగమంలో తాలూకా సంఘము సమావేశమగును.

మలబారు

కల్లికోటలో సైదులు వడ్డీ హస్తాజెనుగారు ఉన్నిమమ్మ కురిక్కలు చావుట్టి ముసలియారు గార్లవై తేజదిన కేసును విచారించుచున్నార. ప్రాసిక్యూషన్ సాక్ష్యము వల్ల యీ క్రింది విషయములు తేలినవి.

నిండితులు భిలాఫతు నాయకులు. హిందువులను మహమ్మదీయ మతమునందు చేర్చుటయందును అట్లు చేసినవారిని చంపుటయందును వీరుఅధికముగ పనిచేయుచుండిరి. ఒకదినము వీరు దాదాపు 30 మంది మహమ్మదీయ మతమునందు బలవంతముగ చేర్చినదియు పురుషుల తలలుగొరిగి పురుషులు శ్రీలుమాపిలా ఉడుపులు ధరింతుంటు చ్చేసినదయు సాక్షులు చెప్పిరి. క్రిటిషు నైసికులు ఆగ్రానుము నాక్రమించుటకు వచ్చినప్పుడు నిండితులు వారివై తుపాకులను ప్రేల్చినవికూడ సాక్ష్యమువల్ల తేలెను.

పోలాపూరుజిల్లాయందు శందరిపురమును పుణ్యక్షేత్రము నందు ఇస్లామీయబావ్యరము అధికముగ వ్యాపించి యున్నదని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

పూర్వము పంజాబులో పోతీసు ఇకొ స్పెక్టరు జనరలుగా నుండిన సర్ పెక్టరుడెన్ని నుగారు బర్మాదేశముందలి పేపేయోపురమందు మరణించిరి.

ఆరయుండిక నైనకార్యమో

యార్పులార!

పంచరత్నములు

- సీ॥ మకుటావశ్యుండో మనుజేతుండితడెందు లోకముల్నాగుడు ముట్టోకుండెనడు? రాగయుత్తండయ్యు రాగశూన్యతచేత నాత్మ తత్వంబులో నరనెనెవడు? ఏ గుణంబునలేక యేక గణంబొందు సుఖదుఃఖములపట్ల నుముఖుండెనడు? ఆకలిన్నిగట్టి యయిచారుదినసముల్ తపముచేగడపెడు ధన్యుండెనడు? గీ॥ అట్టి మోహనదాసుండే యమలమూర్తి కాంధ, ధర్మ, దయాన్నాత్మ సత్వక్రీర్తి గాంధి జునమిడికరుణచే వైదునొందె నరయుండిక నైనకార్యమో యార్పులార ౧౧౧ సీ॥ నిఖిల ధర్మాత్మర్మ నిరతవిమర్శజ్ఞాని యో పరమవిజ్ఞాని యెవడడు? చతురధివేష్టిత పీఠిజనాశుచేత మాని నాఁజొగడోయ మాన్యుండెనడు? బహుదుర్యధాతాపథిత భారతపుత్రి బాధావిదాణ ప్రధికుండెనడు? కాంతి, దాంతి, తీమా, సత్య, భూతదయాది, నుగుణాలిచేనొప్పు నుమతియెవడడు? గీ॥ అట్టి కరుణాతిసాంద్రుండే యశుమూర్తి గాందిధేవుడు మనపాలి కల్పతరువు వైదులొజ్జెక్కినిది యెంతిగాదుమనకు నరయుండిక నైనకార్యమో యార్పులార ౧౧౨ సీ॥ మ్రోదవు లాక్రికానందుబాధల దీర్పు, సర్వంబు విడిచిన సత్వమూర్తి చాంపరానున కూలిజనుల యార్పి దీర్పు, రక్షణంజానరించు రామమూర్తి కై రాప్రబాళివైమన్న మితిలేని పన్నులక, వొలంగించు భద్రమూర్తి యన్యదాబాదులోపలకూలి జనులకు నుఃఖముర్ దీర్పు చిద్రామమూర్తి గీ॥ సకల భువనాలిబ్రోవగా చక్రకర్తి యస్వతింశ్రము మాపగా హరునిమూర్తి గాంధి; పరమదయాకంధి; వైదుచేర నరయుండిక నైన కార్యమో యార్పులార ౧౧౩ సీ॥ ఆస్వతంత్రముచేత మ్రోదవావళి బొందు పాట్లుదీర్చుక బాధపడె నెనడు? కూలీలమేలుకై గూర్తును, తిండియన, మానివారల దుఃఖమార్చె నెనడు? సత్వరస్వరాజ్య సామ్రాజ్య వైభవ, మార్యసంతతి జేర్చుమాన్యుండెనడు? భరతమాతకు దాస్యభావంబు విడిపించ, కరకంఠము బూనుకునుండెనడు? గీ॥ అంగిలేయదురాశాపిశాచముక్తి, హస్తకముగ జేసిన యార్యుండెనడు? అట్టి గాంధీమహాత్మునకయ్యె వైదు, నరయుండిక నైన కార్యమో యార్పులార ౧౧౪ సీ॥ రాటుమల్ వడకుండారాటుంబునే, గాంధి యనుమతి గనుడింక నమ్మలార! నిమ్మలతులమిడి నిర్దయబోధిద్రోలి శౌరవింపుడొకై న ధీరులార! బానిసత్వమునేర్చు పాఠశాలల, వీడిపరువునిల్పకొనుండు బాలలార! కలుగదావి చెడిపోవు గాదిరి, సోదర బృందంబు నాఁపుడోపుణ్యలార! గీ॥ కాంతమును, సత్యమును, ధర్మసరణివిడక, ప్రబలమానసయోగపు జట్టుబట్టి? గాంధీవైదును విడిపింపగదలంచి, యరయుండిక నైన కార్యమో యార్పులార!

(గాంధీదాసు.)

ఇది చూడవద్దు
చూచినచో మరువద్దు
వైద్యరత్న పండిత
డి. గోపాలాచార్యులుగారి
(1045) ఇకల్లుయెకజా
గురు
కలరా పేగు
వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన
ఆయుర్వేదవిద్యవ్యవధములు
మా కలరా, ప్లేగుమందులకు
ముఖ్యపాత్ర స్వయం
20 వత్సరములుగ ఇండియా, బర్మా,
సిరియా, ఏజిప్టు మొదలగుచోట్ల అనేక
వేల ప్రాణులను, కలరా, ప్లేగునుండి
కపాడుటయే
కలరా శిట్టు 1-కి రు. 1-2-0
ప్లేగు శిట్టు 1-కి రు. 2-2-0
ఇకల్లుయెకజా శిట్టు 1-కి రు. 1-12-0
క్యాటలాగు ఉచితము. ప్యాకింగు పోస్టు
ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆయుర్వేదాశ్రమం,
41 ఆచారపుగవీధి, జి. టి. మదరాసు.

వనోపధిసరస్వరిల్లా
రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిమితము పోగొట్టుట
యందు శేర్మిక గాంచినది. ధర 1-10-0
ఇండియా సిరియాకందు ఎచ్చటికైనను కలాలాఖర్చు
పుచితముగా పంపబడును. (2978)
విలాసము పి. డి. సావంతే
నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి

చందనాదివటి
చందనాదివటి:- ప్రమేహరోగములను బోగొట్టును
చందనాదివటి:- శోషణకమేహము (సెగ) రోగ
మును అతితీవ్రముగా బోగొట్టును.
చందనాదివటి:- మూత్రవాళములోని ప్రణయమును
బోగొట్టి మూత్రము బారీయగునట్లును మంట
తీయడచేయును.
చందనాదివటి:- మూత్రాశయమునకు బలము గలి
గించును.
చందనాదివటి:- శ్రీలకు ప్రాప్తించిన శోషణక
మేహము (సెగ) రోగమును బోగొట్టును.
చందనాదివటి:- శ్రీలకు వైవికముగా కచ్చే
యెర్రగునును, తల్లెడుకురు రోగములను
బోగొట్టును.
25 మాత్రలు నెల రూ 1.
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకృతి, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం.
మేనేజింగు డైరెక్టరు,
ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)
19, హానినోడ్డు,
మాంటురోడ్ - మదరాసు.
(గురు) (3166)

మదరాసు అందునదరక్ మరాటా
రైల్వేకంపెనీ (లిమిటెడ్)
(ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కరేటు చేయబడినది)
నోటీసు
(1) మద్రాసు, నుంగంబాకమునందు స్టర్లింగు
గార్డన్సువద్ద ఆఫీసర్లకుగాను నాలుగు బంగాళాలు
కట్టుటకై టెండర్లు పంపుకొనవలెను.
(2) పైన తెలుపబడిన పనికి టెండరులు
1922 సం॥రం ఏప్రిల్ నెల 25-వ తేది మధ్యా
హ్నము రెండుగంటలవరకు అంగీకరించబడును.
(3) మద్రాసు పార్కు-బానుయందును చీఫ్
ఎంజీనురు ఆఫీసునందు కాపీ 1-కి రూ 2 లునంతన
చెల్లించిన టెండరు ఫారములు యివ్వబడును.
(4) సదరు నిర్ణయింపబడిన ఫారమునందు
ప్రాసిఫంపని టెండరులు అంగీకరించబడవు.
కంపెనీవారు తెలుపు వివరముల ననుసరించి పని
జరిపించవలెను. సదరు వివరములను రాయపురము
డిస్ట్రిక్టు ఎంజీనురు ఆఫీసునందు చూడవచ్చును.
ప్రతిటెండరుదారుడును రూ 100-0-0 సంచకార
ముక్తింద కట్టవలెను. జయమొందిన టెండరుదా
రుకు ఆగ్రిమెంటు ప్రకారము నడచుకొనుటకు
తప్పినచో సదరు సంచకారము మొత్తము వాపసీ
యబడును.
(5) కంట్రాక్టును పూర్తిగా నెలవేర్చు విష
యమై జయమొందిన టెండరుదారును, అతని
టెండరు అంగీకరించబడినదని తెలుపబడిన 14 రో
జులలోపల స్టాంపుకాగితముపైన బడంబడికనుప్రాసి
యివ్వవలెను. డిస్ట్రిక్టు ఎంజీనురుగారిచే జారీచేయబడిన
ప్రతిబిల్లునందును, 100-కి 10 రూపాయలు చొప్పున
ప్రోవి చెల్లించబడును. కంట్రాక్టును పూర్తిచేయ
గలందుకై ఇది డిపాజిట్టు క్రింద నుంచబడును.
కంట్రాక్టుదారును తాను ప్రాసియిచ్చిన బడంబడిక
ననుసరించి పనులు పూర్తిచేయనిచో డిపాజిట్టు
క్రింద పట్టి యుంచబడిన మొత్తమునందు కొంత
భాగమునుగాని లేకపూర్తిగా గాని యివ్వబడును.
(6) రాయపురమునందును ఎమ్ అండు ఎన్.
ఎమ్ రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్ డిస్ట్రిక్టు ఎంజీనురు
గారికి టెండరును సీలుచేసిన కవరులో పెట్టి పంప
వలెను.
సదరు సీలుచేయబడిన కవరుపైన "నుంగంబాకం
నందు స్టర్లింగు గార్డన్సువద్ద నాలుగు బంగాళాలు
కట్టుటకు టెండరు" అని వ్రాయవలెను.
(7) ఈ కంపెనీకిగాను ఇదివర కెప్పుడును
పనిచేయనట్టి కంట్రాక్టుదారులు వారి టెండరులతో
యోగ్యతాపత్రికలను సహా పంపుకొనవలెను.
(8) తక్కువ మొత్తమున కంగీకరించిన టెండ
రును అంగీకరించవలె నను నిర్బంధము కంపెనీ
వారికి లేదు.
సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన
సకలవిధగల, వెండిసామానులు అమృతమునకు నిర్ద
ముగా నున్నవి. అర్ధరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము
వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును.
ఇలు శృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసికొని వైక
మియ్యబడును.
చక్రపాత్ర 198 } మరాపు శ్రీనివాసులు
టంకకాలపీఠి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిపాసు నెం. 380 } నాయుడు అందుసన్న
నగలవర్తకులు 87 చై నాబాబు మద్రాసు.

సర్వవృత్తిక విషనంబిని (రిజిస్టర్డ్)

తేలువట్టిన తేలుబామే ఈ బోషధమును
వాడిన విషమును తీసివేయుటయే గాక బాధ
ను పూర్తిగా పోగొట్టును. వేల పాకెట్టు
రు. 0.8-0 పోస్టేజి 0.6-0, 4 పాకెట్టు కొను
వారికి పోస్టేజి ఇవాం. 1 డబ్బా ప్యాకెట్టు
5-0-0 పోస్టేజి ఇవాం.
చిరునామ:- రాజ్యలక్ష్మీ కంపెనీ,
(6) నెం. 44 నంబులయ్యరు వీధి, మద్రాసు.
త్వరపడుడు! జాతకరత్నము (తతులు తక్కువ!!)
PART I
జన్మనక్షత్రము. పుట్టినతేదీ వేళమున్న గురవి. లేకయేసం
వత్సర ఫలితములను క్యారెక్టురు రీడింగుతో సహా యెన్నిసం
శ్చరములకైనను జ్యోతిషుని సహాయము ఆక్రమలేకయే తమం
తట తాము ప్రాసికొనగలరు ధాము, సంతానము మున్నగు వ్యా
వశభావములతో వివిధ జాతకములను విశేష ప్రాసి
రు. ఇది యి:జ్యోతిషుడు. దీనివెల రు 2 మాత్రమే.
క్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,
ఖింకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.
Wonderful Leprosy Cure.
"కుష్టురోగ నివారణ"
ఒక మహాత్మునివల్ల లభించినది
అస్థివశిష్టవ్యాధులను, యోశాతి సహాయనయనకు,
పాదజ, మచ్చలు మొదలగు మహావ్యాధులను రూపుమాపును,
వీర్యవృద్ధి కలిగింపగల కలుగజేయును, గుణములేదని యుజుచ
దీనిన చోరు 116 లు బహుమానము పశ్యములేదు. ఒకసం
దినములకంటె గుమారుగా నరికడు మందు డబ్బా రు 6-0-0.
రెడ్డి అండ్ కో, ప్రాక్రయిటరు యం. నుక్కరెడ్డి
(8888) గోపాలపురం, కొరవేటిపాట్ల గోదావరి జిల్లా.
పాదకామేశ్వరి లేవ్యాము
దుర్బలలపాలిటి సుఖిని:- మేహము, నిక్కాక, కుక్క
నవ్వుము, నిస్సత్తువ, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి
మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతి, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన
ప్రాప్తిని, కలిగించు వర్తనాదము. 2 డబ్బాలు చాలును. 20 తు
డబ్బి రు 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0 (8851)
రోజుపుష్ప లేవ్యాము:- ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి
కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము.
15 తు. డబ్బి రు 0-10-0, వి. పి. చార్జి 0-7-0. [1]
పి. టి. పి. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా
అమృతాంజనము
జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన దివ్యాంజనము
అన్ని మెప్పులకును లోకవిఖ్యాతమైన మందు
1ల మెప్పుల దురదను
మాన్యును తగ్గించును
వాపుల వేలకువేలు
రూపురూపును విక్రయము
చక్కని డబ్బితో నెల 0-10-0 లు
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.
ఇమిటేషన్

	రూ.	అ.	పై.
రవ్వల కమ్మలు	4	0	0
గజెల వడ్డణము	3	0	0
కట్టకాసుల పేరు	8	0	0
నాగరము	2	0	0
నాను, జరిసి సహా	4	0	0

మెలాపూరు - మదరాసు
విక్టోరియా డిపో,
బోషధముల, ఆభరణముల, గ్రంథముల
క్యాటలాగు ఉచితము.